

Wizerunek Uniwersytetu Zielonogórskiego,
ocena efektów kształcenia
oraz własnej aktywności ekonomicznej
w przekonaniach absolwentów.
Edycja 2013

dr hab. Jerzy Leszkowicz-Baczyński, prof. UZ
dr Dorota Szaban (opracowanie statystyczne)

Spis treści

I. Wstęp	3
1. Założenia ogólne badania	3
2. Uwagi metodologiczne	3
3. Charakterystyka badanej populacji.....	5
II. Ocena okresu studiów i efektów studiów	9
4. Motywy wyboru uczelni	9
5. Satysfakcja z decyzji o kształceniu	13
6. Ocena studiów	19
7. Ponowny wybór studiów - retrospekcja	33
8. Dalsze plany edukacyjne.....	36
III. Charakterystyka sytuacji zawodowej	37
9. Aktywność zawodowa absolwentów	37
10. Dotychczasowe bezrobocie rejestrowane absolwentów UZ	44
11. Czas znalezienia pierwszej pracy	46
12. Aktywność zawodowa absolwentów UZ z podziałem na sektory gospodarki.....	51
13. Ruchliwość absolwentów UZ na rynku pracy	64
14. Lokalizacja zatrudnienia absolwentów	68
15. Średnie dochody z pracy	72
IV. Wnioski	74
V. Spis tabel i wykresów	79

I. Wstęp

1. Założenia ogólne badania

Celem niniejszego opracowania jest uzyskanie wiedzy dotyczącej aktywności ekonomicznej absolwentów Uniwersytetu Zielonogórskiego. Głównymi celami badawczymi było uzyskanie odpowiedzi w następujących obszarach:

- motywacja towarzysząca wyborowi UZ
- ocena satysfakcji różnych parametrów procesu dydaktycznego
- ocena jakości uzyskanych kwalifikacji
- zróżnicowanie własnej aktywności podczas studiowania
- formy dalszego kształcenia po studiach oraz towarzysząca im motywacja
- specyfika aktywności zawodowej po studiach: sześć miesięcy po ich ukończeniu oraz w trakcie realizacji badania

Niniejszy raport stanowi pierwszą edycję projektu badawczego, który realizowany systematycznie dostarczać będzie bieżącej wiedzy dotyczącej aktywności zawodowej absolwentów UZ. Jego ogólnym celem jest stworzenie podstaw do takiej optymalizacji procesu kształcenia w obrębie UZ, która zapewni najbardziej efektywną alokację absolwentów na rynku pracy. Zrealizować to można poprzez odpowiednie sprofilowanie zarówno oferty dydaktycznej Uniwersytetu, jak i bieżącą (realizowaną w kolejnych latach) modyfikację programów kształcenia na poszczególnych kierunkach.

2. Uwagi metodologiczne

Przedstawiane opracowanie stanowi efekt wykorzystania ankiety elektronicznej skierowanej do absolwentów Uniwersytetu

Zielonogórskiego. Ankieta została przesłana na adresy elektroniczne znajdujące się w dyspozycji UZ.

Badane osoby zostały poinformowane o dobrowolności uczestnictwa w ankiecie, jak również zapewniono je o poufności uzyskanych wyników. Tym samym trzeba podkreślić, że procedura gromadzenia materiału empirycznego, jak również jego opracowania spełnia stosowne wymagania prawne dotyczące ochrony informacji.

Materiał empiryczny gromadzony był w dwóch turach: czwartym kwartale 2012 roku oraz ponownie, w początku 2013 roku. W efekcie uzyskano 706 ankiet, które poddano analizie ilościowej oraz w przypadku niektórych opcji – jakościowej. Narzędzie badawcze składało się z 30 pytań, w większości o charakterze kafeterii oraz siedmiopunktowej metryczki zawierającej podstawowe dane o respondentach.

Wielkość uzyskanej próby badawczej pozwala uznać, że przedstawione dalej **wyniki są reprezentatywne dla populacji absolwentów UZ**. Jednocześnie, ze względu na zdecydowanie niewielką liczebność studentów na niektórych kierunkach, zostały one reprezentowane w niewystarczającym stopniu (Wydział Fizyki i Astronomii). Ta sytuacja stanowi jednak margines populacji objętej badaniem. Trzeba pamiętać jednak, że priorytetem analizy jest charakterystyka przekonań i cech ogółu absolwentów UZ, a w mniejszym stopniu charakterystyka zakładająca podział na kierunki kształcenia¹.

Charakter ankiety, zakładającej dobrowolność uczestnictwa w niej pozwalają ponadto przypuszczać, że uzyskane wypowiedzi odzwierciedlają rzeczywiste przekonania i oceny wypowiadających się osób. Jako takie stanowić mogą wiarygodną podstawę do formułowania konkretnych zaleceń.

Autorką podstawowej koncepcji narzędzia wykorzystanego w prezentowanej analizie jest dr hab. prof. UZ Maria Zielińska.

¹ Dla potrzeb władz dziekańskich w raporcie zamieszczono też zestawienia tabelaryczne uwzględniające szczegółowy podział na wydziały UZ. Ich interpretację, ze względu na indywidualne potrzeby dziekanów, zrealizować będzie można opcjonalnie.

Przygotowaniem ankiety w wersji narzędzia interaktywnego oraz stworzeniem bazy danych zajmował się mgr inż. Daniel Bobek.

3. Charakterystyka badanej populacji.

Jeśli chodzi o płeć, to kobiety stanowiły 70,3% osób uczestniczących w badaniu, podczas gdy mężczyźni pozostałe 29,7%. Na tą dysproporcję rzutuje znaczny poziom feminizacji dwóch największych wydziałów uczelni: Humanistycznego oraz Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu.

Podział ze względu na wydziały, na których studiowali wypowiedający się w ankiecie, odzwierciedla zasadniczo ich wielkość mierzoną liczbą studentów.

Tabela 1. **Podział badanych ze względu na wydziały**

Wydział:	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Artystyczny	16	2,3%	2,3%	2,3%
Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu	180	25,5%	25,5%	27,8%
Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji	17	2,4%	2,4%	30,2%
Ekonomii i Zarządzania	87	12,3%	12,3%	42,5%
Fizyki i Astronomii	1	0,1%	0,1%	42,6%
Humanistyczny	171	24,2%	24,2%	66,9%
Inżynierii Lądowej i Środowiska	40	5,7%	5,7%	72,5%
Mechaniczny	53	7,5%	7,5%	80,0%
Matematyki, Informatyki i Ekonometrii	95	13,5%	13,5%	93,5%
Nauk Biologicznych	46	6,5%	6,5%	100,0%
Ogółem	706	100,0%	100,0%	

Uzyskane zestawienie pozwala wyjaśnić znaczną przewagę liczbową kobiet nad mężczyznami wśród absolwentów. Dwa największe ze względu na liczbę studentów wydziały: Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu oraz Humanistyczny reprezentują w badaniu połowę badanych osób (49,7%), a są one w znacznym stopniu sfeminizowane.

Szczegółowe informacje, dotyczące kierunków, które ukończyły osoby uczestniczące w badaniu, zawiera poniższe zestawienie.

Tabela 2. Podział badanych ze względu na ukończony kierunek

Kierunek:	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
architektura wnętrz	1	0,1%	0,1%	0,1%
bezpieczeństwo narodowe	6	0,8%	0,8%	0,9%
biologia	12	1,7%	1,7%	2,60%
budownictwo	16	2,3%	2,3%	4,9%
edukacja artystyczna w zakresie sztuk muzycznych	3	0,4%	0,4%	5,3%
edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych	4	0,6%	0,6%	5,9%
edukacja techniczno-informatyczna	24	3,4%	3,4%	9,3%
ekonomia	18	2,5%	2,5%	11,8%
elektrotechnika	4	0,6%	0,6%	12,4%
filologia	44	6,2%	6,2%	18,6%
filologia polska	39	5,5%	5,5%	24,1%
filozofia	11	1,6%	1,6%	25,7%
fizyka	1	0,1%	0,1%	25,8%
historia	25	3,5%	3,5%	29,3%
informatyka	13	1,8%	1,8%	31,1%
informatyka i ekonometria	34	4,9%	4,9%	36,0%
inżynieria środowiska	24	3,4%	3,4%	39,4%
jazz i muzyka estradowa	1	0,1%	0,1%	39,5%
malarstwo	7	1,0%	1,0%	40,5%
matematyka	61	8,7%	8,7%	49,2%
mechanika i budowa maszyn	14	2,0%	2,0%	51,2%
ochrona środowiska	34	4,9%	4,9%	56,1%
zarządzanie i inżynieria produkcji	15	2,1%	2,1%	58,2%
pedagogika	145	20,5%	20,5%	78,7%
pielęgniarstwo	8	1,1%	1,1%	79,8%
politologia	52	7,5%	7,5%	87,3%
socjologia	24	3,4%	3,4%	90,7%
wychowanie fizyczne	3	0,4%	0,4%	91,1%
zarządzanie	63	8,9%	8,9%	100,0%
Ogółem	706	100%	100%	

Przedstawione w tabeli zróżnicowanie dokumentuje liczebność wypowiedzi absolwentów z 29 uwzględnianych w analizie kierunków studiów. Dla uzyskania przejrzystości dalszych charakterystyk kierunki te zostały przypisane do czterech ogólnych kategorii. Kryterium wyodrębnienia ich stanowiło podobieństwo pola badawczego, metod, wreszcie uznawanych w ich obrębie paradygmatów.

Pierwszą stanowią kierunki „humanistyczne” a więc grupujące kształcenie z zakresu nauk humanistycznych, społecznych, pedagogicznych i artystycznych.

Druga to nauki ścisłe (matematyka, fizyka, informatyka oraz informatyka i ekonometria).

Trzecią kategorią są nauki tradycyjnie techniczne (elektrotechnika, budownictwo, mechanika i budowa maszyn, inżynieria środowiskowa, edukacja techniczno-informatyczna).

Czwartą, najbardziej niejednorodną kategorię tworzą kierunki znacznie zróżnicowane ze względu na obszar badań i charakter, zaliczane do różnych typów nauk. Jednak ich wspólnym mianownikiem jest nastawienie rynkowe, bowiem utworzono je w obrębie UZ jako odpowiedź na zapotrzebowanie rynku pracy. Kierunki „rynkowe” to więc: architektura wnętrz, ekonomia, biologia, bezpieczeństwo narodowe, ochrona środowiska, pielęgniarstwo, zarządzanie, zarządzanie i inżynieria produkcji.

Powyższy podział znalazł zastosowanie w przedstawionych dalej analizach.

Przydatnym składnikiem charakterystyki badanej próby jest wreszcie wyszczególnienie stopni, które po zakończeniu nauki uzyskali absolwenci UZ.

Tabela 3. **Stopnie uzyskane na UZ przez badanych**

Stopień	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
drugiego stopnia z tyt. magistra	132	18,7%	18,7%	18,7%
drugiego stopnia z tyt. magistra inżyniera	39	5,5%	5,5%	24,2%
drugiego stopnia z tyt. magistra sztuki	6	0,8%	0,8%	25,1%
jednolite magisterskie	150	21,2%	21,2%	46,3%
jednolite magisterskie z tyt. mgr inż.	29	4,1%	4,1%	50,4%
jednolite magisterskie z tyt. mgr sztuki	3	0,4%	0,4%	50,8%
magisterskie uzupełniające	6	0,8%	0,8%	51,7%
magisterskie uzupełniające z tyt. mgr sztuki	2	0,3%	0,3%	52,0%
pierwszego stopnia z tyt. inżyniera	7	1,0%	1,0%	53,0%
pierwszego stopnia z tyt. licencjata	293	41,5%	41,5%	94,5%
pierwszego stopnia z tyt. licencjata pielęgniarstwa zawodowe	8	1,1%	1,1%	95,6%
zawodowe	5	0,7%	0,7%	96,3%
zawodowe z tyt. licencjata	1	0,1%	0,1%	96,5%
zawodowe z tyt. inżyniera	25	3,5%	3,5%	100,0%
Ogółem	706	100,0%	100,0%	

Dla celów dalszej analizy przedstawione w tabeli stopnie odniesiono do kilku głównych kategorii wykształcenia: 1/ pierwszego stopnia (skupiających studia inżynierskie, licencjackie i in.), 2/ drugiego stopnia (skupiających stopnie: mgr, mgr inż., mgr sztuki), 3/ jednolitych magisterskich, 4/ zawodowych. Przyjęto bowiem, że specyfika kształcenia skutkować może zróżnicowaniem omawianych w raporcie poglądów i przekonań.

II. Ocena okresu studiów i efektów studiów

4. Motywy wyboru uczelni

Podstawowym parametrem oceny Uniwersytetu Zielonogórskiego są motywy wyboru tej uczelni deklarowane przez jej absolwentów. Analiza tych motywów ujawnia obraz oczekiwań, jakie zapewne rozpowszechnione są w obszarze jej rekrutacji, zwłaszcza na terenie województwa lubuskiego. Uzyskana charakterystyka motywów skłaniających do podjęcia decyzji o podjęciu studiów na UZ ujawnia określone preferencje. Jednocześnie zadano pytanie, który z motywów wyboru UZ badani uznają za najważniejszy?

Wnioski dotyczące motywacji wyboru UZ przez jej absolwentów (wówczas jako kandydatów) wskazują, że największym atutem uczelni jest jej niewielka odległość od miejsca zamieszkania, na co wskazało 70,2% wypowiedzających się. Jednocześnie dla prawie czterech z dziesięciu wypowiedzających się taka opinia traktowana była jako najważniejszy motyw (37,6%). Wskazuje to jednoznacznie, że podstawowym obszarem rekrutacji studentów jest województwo lubuskie.

Dane wskazują, że w celu zwiększenia przyszłego naboru na studia przydatne będzie zwiększenie oddziaływania reklamujące uczelnię poza obszar województwa lubuskiego, zwłaszcza na województwa ościenne: zachodniopomorskie, wielkopolskie i dolnośląskie.

Drugim w kolejności motywem jest oczekiwanie, że studia na UZ umożliwią zdobycie takich kwalifikacji zawodowych, które staną się przepustką do zdobycia zatrudnienia (67,6%). W prezentowanym dalej materiale znaleźć będzie można odpowiedź na pytanie, czy w opinii absolwentów oczekiwanie to zostało spełnione.

Wreszcie kolejny typ oczekiwań związany jest z faktem braku utrudnień w przyjmowaniu kandydatów na studia. Procedury przyjęć na większość uczelni zakładają bowiem jedynie standardowe wymogi, wśród

których głównym jest fakt posiadania świadectwa maturalnego. Na tego rodzaju zaletę wskazało 64,2% badanych.

Kolejne, zbliżone popularnością przekonania odnoszą się do oczekiwań, że uczelnia przedstawia interesującą ofertę kierunkową (przedmiotową) na co wskazywało (62,3%) oraz że miasto Zielona Góra jest atrakcyjne ze względu na warunki studiowania i zamieszkania (61,9%). Wreszcie popularne oczekiwanie dotyczyło spodziewanej, korzystnej oceny zasad i organizacji studiów na UZ ((58,5%). Korzystnym składnikiem przedstawionej analizy jest fakt, że oczekiwanie interesującej oferty przedmiotowej na UZ – świadczące o konkretnych planach edukacyjnych kandydatów, stanowiło drugi co do ważności motyw wyboru (18,8%).

Konkludując: przedstawione typy oczekiwań formułowanych przez kandydatów na studia cechuje swoisty pragmatyzm (dominujący czynnik to bliskość od miejsca zamieszkania), czy łatwość dostania się na studia. Także pozytywne oczekiwania wobec Zielonej Góry pozwalają sugerować, że chodzi tu m.in. o niższe koszty utrzymania, niż w większych, prestiżowych ośrodkach akademickich. Warto zaznaczyć, że pogląd głoszący wysoki prestiż UZ na rynku akademickim uznało zaledwie 16,1% badanych.

Pozostałe, wymienione w zestawieniach tabelarycznych czynniki cechuje wyraźnie niższa popularność.

Tabele 4. **Motywy wyboru kierunku studiów**

Tabela 4.1 **Przypuszczałem, że uczelnia umożliwi mi zdobycie kwalifikacji zawodowych**

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
nie	67	9,5	9,6	9,6
ani tak, ani nie	159	22,5	22,8	32,4
tak	472	66,9	67,6	100,0
Ogółem	698	98,9	100,0	
Braki danych	8	1,1		
Ogółem	706	100,0		

Tabela 4.2 Uczelnia miała interesującą ofertę kierunków/programów

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
nie	63	8,9	9,0	9,0
ani tak, ani nie	200	28,3	28,7	37,7
tak	434	61,5	62,3	100,0
Ogółem	697	98,7	100,0	
Braki danych	9	1,3		
Ogółem	706	100,0		

Tabela 4.3 Zielona Góra jest atrakcyjnym miastem do studiowania

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
nie	70	9,9	10,1	10,1
ani tak, ani nie	195	27,6	28,0	38,1
tak	431	61,0	61,9	100,0
Ogółem	696	98,6	100,0	
Braki danych	10	1,4		
Ogółem	706	100,0		

Tabela 4.4 UZ ma wysoki prestiż na rynku edukacyjnym

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
nie	227	32,2	32,7	32,7
ani tak, ani nie	355	50,3	51,2	83,9
tak	112	15,9	16,1	100,0
Ogółem	694	98,3	100,0	
Braki danych	12	1,7		
Ogółem	706	100,0		

Tabela 4.5 Zasady i organizacja toku studiów są przyjazne dla studentów

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
nie	71	10,1	10,3	10,3
ani tak, ani nie	216	30,6	31,2	41,5
tak	405	57,4	58,5	100,0
Ogółem	692	98,0	100,0	
Braki danych	14	2,0		
Ogółem	706	100,0		

Tabela 4.6 Uczelnie znajdowała się w pobliżu mojego miejsca zamieszkania

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
nie	160	22,7	23,1	23,1
ani tak, ani nie	47	6,7	6,8	29,8
tak	487	69,0	70,2	100,0
Ogółem	694	98,3	100,0	
Braki danych	12	1,7		
Ogółem	706	100,0		

Tabela 4.7 Łatwo było się dostać na UZ

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
nie	57	8,1	8,2	8,2
ani tak, ani nie	192	27,2	27,6	35,8
tak	447	63,3	64,2	100,0
Ogółem	696	98,6	100,0	
Braki danych	10	1,4		
Ogółem	706	100,0		

Tabela 4.8 Moi najbliżsi chcieli, żebym studiował na UZ

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
nie	246	34,8	35,5	35,5
ani tak, ani nie	252	35,7	36,4	71,9
tak	195	27,6	28,1	100,0
Ogółem	693	98,2	100,0	
Braki danych	13	1,8		
Ogółem	706	100,0		

Tabela 4.9 Nie dostałem się na inną uczelnię a na UZ były wolne miejsca

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
nie	523	74,1	75,4	75,4
ani tak, ani nie	68	9,6	9,8	85,2
tak	103	14,6	14,8	100,0
Ogółem	694	98,3	100,0	
Braki danych	12	1,7		
Ogółem	706	100,0		

Tabela 4.10 **Wybór UZ był przypadkowy**

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
nie	556	78,8	80,1	80,1
ani tak, ani nie	96	13,6	13,8	93,9
tak	42	5,9	6,1	100,0
Ogółem	694	98,3	100,0	
Braki danych	12	1,7		
Ogółem	706	100,0		

5. Satysfakcja z decyzji o kształceniu

Istotnym kryterium efektywności kształcenia na Uniwersytecie Zielonogórskim są przekonania absolwentów uczelni określające poziom ich zadowolenia z edukacji. Można stwierdzić, że uzyskane wyniki pozwalają określić ten czynnik oceny zdecydowanie dodatnio, bowiem zdecydowana większość wypowiedzających się wyraża jednoznacznie korzystne przekonania. Problem ten odniesiony został do:

- zadowolenia z wyboru uczelni – które zadeklarowało 88,8% absolwentów,
- zadowolenia z kierunku studiów – wyrażanego przez 83,2% absolwentów,
- zadowolenia z wyboru specjalności – dotyczącego 76,1% absolwentów.

Tabele 5. **Satysfakcja z kształcenia na UZ**

Tabela 5.1 **Zadowolenie z uczelni**

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
tak	605	85,7	88,8	88,8
nie	76	10,8	11,2	100,0
Ogółem	681	96,5	100,0	
Braki danych	25	3,5		
Ogółem	706	100,0		

Tabela 5.2 **Zadowolenie z kierunku**

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
tak	568	80,5	83,2	83,2
nie	115	16,3	16,8	100,0
Ogółem	683	96,7	100,0	
Braki danych	23	3,3		
Ogółem	706	100,0		

Tabela 5.3 **Zadowolenie ze specjalności**

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
tak	515	72,9	76,1	76,1
nie	162	22,9	23,9	100,0
Ogółem	677	95,9	100,0	
Braki danych	29	4,1		
Ogółem	706	100,0		

Powyższy stan przekonań można uznać za jednoznacznie pozytywny i świadczący o pozytywnym wartościowaniu efektów kształcenia na UZ. **Zwłaszcza fakt, że blisko dziewięciu na dziesięciu absolwentów UZ jest zadowolonych z wyboru tej uczelni, powinien zostać wykorzystany w materiałach promocyjnych i warto rozpowszechnić go na rynku edukacyjnym jako ważny element wizerunku UZ.**

Dalszej analizie poddano także szczegółowe odniesienia do poszczególnych aspektów kształcenia w obrębie uczelni.

Tabela 6. Ocena studiów jako niezbędnych do podjęcia aktualnej pracy w podziale na wydziały

		WA	WEIiT	WEiZ	WFIA	WH	WILŚ	WM	WMIiE	WNB	WPSiNZ	Ogółem
tak	Liczebność	7	11	21	1	51	24	19	38	16	63	251
	%	43,8%	68,8%	25,0%	100,0%	30,5%	66,7%	37,3%	41,3%	39,0%	36,4%	37,1%
nie	Liczebność	9	5	63	0	116	12	32	54	25	110	426
	%	56,3%	31,3%	75,0%	0,0%	69,5%	33,3%	62,7%	58,7%	61,0%	63,6%	62,9%
Ogółem	Liczebność	16	16	84	1	167	36	51	92	41	173	677
	%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabela 7. Ocena studiów jako częściowo przydatnych w aktualnej pracy w podziale na wydziały

		WA	WEIiT	WEiZ	WFIA	WH	WILŚ	WM	WMIiE	WNB	WPSiNZ	Ogółem
tak	Liczebność	11	8	44	1	84	15	19	48	20	64	314
	%	68,8%	50,0%	53,0%	100,0%	50,6%	41,7%	38,0%	52,7%	48,8%	37,0%	46,7%
nie	Liczebność	5	8	39	0	82	21	31	43	21	109	359
	%	31,3%	50,0%	47,0%	0,0%	49,4%	58,3%	62,0%	47,3%	51,2%	63,0%	53,3%
Ogółem	Liczebność	16	16	83	1	166	36	50	91	41	173	673
	%	100%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabela 8. Ocena studiów jako ważnego etapy rozwoju absolwentów w podziale na wydziały

		WA	WEIiT	WEiZ	WFIA	WH	WILŚ	WM	WMIiE	WNB	WPSiNZ	Ogółem
tak	Liczebność	15	15	73	0	140	32	36	82	36	151	580
	%	93,8%	93,8%	88,0%	0,0%	83,8%	88,9%	70,6%	90,1%	87,8%	87,8%	86,1%
nie	Liczebność	1	1	10	1	27	4	15	9	5	21	94
	%	6,3%	6,3%	12,0%	100,0%	16,2%	11,1%	29,4%	9,9%	12,2%	12,2%	13,9%
Ogółem	Liczebność	16	16	83	1	167	36	51	91	41	172	674
	%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabela 9. Zadowolenie z wyboru uczelni w podziale na wydziały UZ

		WA	WEIiT	WEiZ	WFIA	WH	WILŚ	WM	WMIiE	WNB	WPSiNZ	Ogółem
tak	Liczebność	14	16	79	1	143	34	43	82	38	155	605
	%	93,3%	100,0%	92,9%	100,0%	85,1%	94,4%	84,3%	90,1%	86,4%	89,1%	88,8%
nie	Liczebność	1	0	6	0	25	2	8	9	6	19	76
	%	6,7%	0,0%	7,1%	0,0%	14,9%	5,6%	15,7%	9,9%	13,6%	10,9%	11,2%
Ogółem	Liczebność	15	16	85	1	168	36	51	91	44	174	681
	%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabela 10. Zadowolenie z wyboru kierunku w podziale na wydziały UZ

		WA	WEIiT	WEiZ	WFIA	WH	WILŚ	WM	WMIiE	WNB	WPSiNZ	Ogółem
tak	Liczebność	15	15	67	1	141	35	45	76	35	138	568
	%	93,8%	93,8%	78,8%	100,0%	83,9%	97,2%	88,2%	82,6%	79,5%	79,3%	83,2%
nie	Liczebność	1	1	18	0	27	1	6	16	9	36	115
	%	6,3%	6,3%	21,2%	0,0%	16,1%	2,8%	11,8%	17,4%	20,5%	20,7%	16,8%
Ogółem	Liczebność	16	16	85	1	168	36	51	92	44	174	683
	%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabela 11. Zadowolenie z wyboru specjalności studiów w podziale na wydziały UZ

		WA	WEIiT	WEiZ	WFIA	WH	WILŚ	WM	WMIiE	WNB	WPSiNZ	Ogółem
tak	Liczebność	12	16	45	1	136	34	41	76	33	121	515
	%	75,0%	100,0%	54,9%	100,0%	81,0%	94,4%	82,0%	82,6%	75,0%	70,3%	76,1%
nie	Liczebność	4	0	37	0	32	2	9	16	11	51	162
	%	25,0%	0,0%	45,1%	0,0%	19,0%	5,6%	18,0%	17,4%	25,0%	29,7%	23,9%
Ogółem	Liczebność	16	16	82	1	168	36	50	92	44	172	677
	%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabela 12. Ocena wyboru studiów z perspektywy czasu w podziale na wydziały

		WA	WEIiT	WEIZ	WFiA	WH	WILŚ	WM	WMIIE	WNB	WPSiNZ	Ogółem
Wybrałbym tę samą uczelnię i kierunek	Liczebność	6	13	36	1	65	25	26	45	18	66	301
	%	37,5%	81,3%	43,4%	100,0%	39,4%	69,4%	51,0%	49,5%	41,9%	38,4%	44,7%
Wybrałbym tę samą uczelnię, ale inny kierunek	Liczebność	5	2	25	0	40	7	12	19	9	63	182
	%	31,3%	12,5%	30,1%	0,0%	24,2%	19,4%	23,5%	20,9%	20,9%	36,6%	27,0%
Wybrałbym ten sam kierunek na innej uczelni	Liczebność	2	1	9	0	26	3	5	5	4	7	62
	%	12,5%	6,3%	10,8%	0,0%	15,8%	8,3%	9,8%	5,5%	9,3%	4,1%	9,2%
Wybrałbym inny kierunek, na innej uczelni	Liczebność	3	0	12	0	31	1	6	21	10	30	114
	%	18,8%	0,0%	14,5%	0,0%	18,8%	2,8%	11,8%	23,1%	23,3%	17,4%	16,9%
W ogóle nie podjąłbym studiów	Liczebność	0	0	1	0	3	0	2	1	2	6	15
	%	0,0%	0,0%	1,2%	0,0%	1,8%	0,0%	3,9%	1,1%	4,7%	3,5%	2,2%
Ogółem	Liczebność	16	16	83	1	165	36	51	91	43	172	674
	%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabela 13. **Satysfakcja z jakości kształcenia a rodzaj kierunku studiów**

		humanistyczne +pedagogiczne +artystyczne	ściśle	tradycyjne techniczne	nowe i rynkowe	Ogółem
niezadowolony	Liczebność	30	6	1	18	55
	%	8,7%	5,8%	1,3%	12,1%	8,1%
ani zadowolony, ani niezadowolony	Liczebność	130	52	38	56	276
	%	37,6%	50,5%	49,4%	37,6%	40,9%
zadowolony	Liczebność	186	45	38	75	344
	%	53,8%	43,7%	49,4%	50,3%	51,0%
Ogółem	Liczebność	346	103	77	149	675
	%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabela 14. **Satysfakcja z jakości sal dydaktycznych a kierunek studiów**

		humanistyczne +pedagogiczne +artystyczne	ściśle	tradycyjne techniczne	nowe i rynkowe	Ogółem
niezadowolony	Liczebność	111	6	5	19	141
	%	32,2%	5,7%	6,5%	12,6%	20,8%
ani zadowolony, ani niezadowolony	Liczebność	130	16	23	38	207
	%	37,7%	15,2%	29,9%	25,2%	30,5%
zadowolony	Liczebność	104	83	49	94	330
	%	30,1%	79,0%	63,6%	62,3%	48,7%
Ogółem	Liczebność	345	105	77	151	678
	%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

6. Ocena studiów

Ocena kształcenia realizowanego na uczelni wyższej stanowi składową wielu uwarunkowań. Dlatego konieczne będzie przyjrzenie się szczegółowym opiniom, które uzasadniają przedstawione powyżej, uogólnione przekonania. Badanym przedstawiono osiem zagadnień, prosząc o ustosunkowanie się do nich. Uzyskane wyniki wskazują na znaczne zróżnicowanie ich akceptacji przez absolwentów.

Tabela 15. **Ocena studiów**

Aspekty oceny:	Odpowiedzi		Procent obserwacji
	N	Procent	
były niezbędne do podjęcia aktualnej pracy	251	11,2%	36,8%
były częściowo przydatne w aktualnej pracy	314	14,1%	46,0%
stanowiły ważny etap rozwoju	580	26,0%	85,0%
były zupełnie nieprzydatne w pracy	164	7,3%	24,0%
były okresem pracy i stresu	372	16,7%	54,5%
były drogą do awansu	374	16,7%	54,8%
nie miały większego znaczenia dla dalszego życia	121	5,4%	17,7%
rozzarowały, zmarnowany czas	58	2,6%	8,5%
Ogółem	2234	100,0%	327,6%

Uwaga: pytanie miało charakter wielokrotnego wyboru

Zdecydowana większość wypowiedzających się (85,0%) uznała, że studia na UZ stanowiły ważny etap w ich życiu. To ogólne sformułowanie pozwala wnioskować, że odnosi się ono do procesu nabywania kwalifikacji zawodowych, choć nie sposób wykluczyć uwzględniania przez badanych także innych, pozamerytorycznych aspektów. Korzystnymi w ogólnej wymowie, uzupełniającymi poglądami są te, które wskazują, że studia „były drogą do awansu społecznego”, na co wskazuje 54,8% absolwentów,

oraz że „były okresem wyęźonej pracy i stresu” (54,5%). Ujawniona w taki sposób ocena UZ jako instytucji umożliwiającej wielu tysiącom młodych osób awans społeczny, jak z drugiej strony obligującej ich do wielu starań i wysiłków, stanowi ważny składnik uogólnionej oceny tej instytucji.

Dla uzyskania pełnego, zrównoważonego wizerunku przekonań odnieśmy się do tych przekonań, które uzyskały najmniejszą akceptację badanych osób. Opcję uznającą, że studia „rozczarowały, to zmarnowany czas” zadeklarował mniej, niż co dziesiąty absolwent (8,5% ogólnych wyborów). Z kolei przekonanie, że ukończenie studiów „nie miało większego znaczenia”, zgłosiło 17,7% badanych. Uzupełnieniem pejoratywnych ocen jest przekonanie, że studia „były zupełnie nieprzydatne dla rynku pracy”, zgłaszane przez co czwartą osobę (24,0%). Trzeba jednak zaznaczyć, że opinia taka może odnosić się nie tyle do niskiej efektywności kształcenia zawartej w takim przekonaniu, lecz również do potencjalnej nieumiejętności wykorzystania przez kogoś zdobytej wiedzy, lub braku umiejętności (a wręcz chęci) do zdobycia korzystnego miejsca na rynku pracy.

Kluczowymi argumentami wskazującymi na znaczenie kształcenia uniwersyteckiego są odpowiedzi głoszące, iż „studia były niezbędne dla podjęcia aktualnej pracy” (36,8%) oraz nieco słabsze w pozytywnej wymowie stwierdzenie iż „były tylko częściowo przydatne w aktualnej pracy” (46,0%). **Zsumowanie wyborów obu przekonań pozwala wnioskować, że przeszło ośmiu na dziesięciu absolwentów korzystnie ocenia przydatność zdobytej podczas studiów wiedzy w aspekcie jej wykorzystania na rynku pracy.**

Tabela 16. **Ocena wyboru studiów a typ studiów**

Warianty odpowiedzi:		drugiego stopnia	jednolite magisterskie	magisterskie uzupełniające	pierwszego stopnia	zawodowe	Ogółem
wybrałbym tę samą uczelnię i kierunek	Liczebność %	80 46,8%	79 45,1%	4 50,0%	126 43,0%	12 44,4%	301 44,7%
wybrałbym tę samą uczelnię, ale inny kierunek	Liczebność %	52 30,4%	42 24,0%	3 37,5%	77 26,3%	8 29,6%	182 27,0%
wybrałbym ten sam kierunek na innej uczelni	Liczebność %	14 8,2%	14 8,0%	0 0,0%	32 10,9%	2 7,4%	62 9,2%
wybrałbym inny kierunek, na innej uczelni	Liczebność %	22 12,9%	37 21,1%	1 12,5%	50 17,1%	4 14,8%	114 16,9%
w ogóle nie podjąłbym studiów	Liczebność %	3 1,8%	3 1,7%	0 0,0%	8 2,7%	1 3,7%	15 2,2%
Ogółem	Liczebność %	171 100,0%	175 100,0%	8 100,0%	293 100,0%	27 100,0%	674 100,0%

Ocena ponownego wyboru opcji kształcenia stanowi ważny miernik satysfakcji z podjętej decyzji. W największym stopniu dotyczy to opcji potwierdzającej jednocześnie ponowny wybór uczelni i kierunek studiów. Uzyskane zróżnicowanie przekonań nie jest w wyraźny sposób różnicowane ze względu na typ studiów. Nie zaskakuje jednak wniosek, że najbardziej usatysfakcjonowani takim połączeniem są absolwenci studiów magisterskich uzupełniających (50,0%) oraz studiów drugiego stopnia (47,8%). Ich satysfakcja jest bowiem powodowana faktem, że dysponowali już doświadczeniami ze studiowania pochodzącymi z pierwszego etapu studiów – tym samym ich decyzję o dalszym studiowaniu określić można jako najbardziej miarodajną.

Również opcja ponownego wyboru UZ jako miejsca studiów – jednakże związana z wyborem innego kierunku studiów – najbardziej typowa jest dla absolwentów studiów magisterskich uzupełniających. W nieco mniejszym odsetku dotyczy to absolwentów studiów drugiego stopnia(30,4%).

Tabela 17. **Ocena wyboru studiów z perspektywy czasu a kierunek studiów**

Warianty odpowiedzi:		humanistyczne+ pedagogiczne+ artystyczne	ściśle	tradycyjne techniczne	nowe i rynkowe	Ogółem
wybrałbym tą samą uczelnię i kierunek	Liczebność %	132 38,4%	56 53,8%	48 62,3%	65 43,6%	301 44,7%
wybrałbym tę samą uczelnię, ale inny kierunek	Liczebność %	107 31,1%	21 20,2%	15 19,5%	39 26,2%	182 27,0%
wybrałbym ten sam kierunek na innej uczelni	Liczebność %	33 9,6%	5 4,8%	5 6,5%	19 12,8%	62 9,2%
wybrałbym inny kierunek, na innej uczelni	Liczebność %	63 18,3%	21 20,2%	7 9,1%	23 15,4%	114 16,9%
w ogóle nie podjąłbym studiów	Liczebność %	9 2,6%	1 1,0%	2 2,6%	3 2,0%	15 2,2%
Ogółem	Liczebność %	Liczebność %	104 100,0%	77 100,0%	149 100,0%	674 100,0%

Jeszcze bardziej interesujących wyników dostarcza powyższe zestawienie. Ukazuje ono bowiem wyraźniej uchwytnie zróżnicowanie tych przekonań, które wskazują na akceptację dokonanego przez absolwentów wyboru uczelni i kierunku studiów. Okazuje się, że z decyzji tego typu najczęściej zadowoleni są absolwenci tradycyjnych kierunków technicznych (62,3%). Nie zaskakuje tu wnioskowanie, że źródłem ich satysfakcji jest najbardziej efektywna alokacja na rynku pracy. Nieco słabiej uznają to absolwenci kierunków ścisłych (53,8%), natomiast zaskoczeniem jest fakt, że absolwenci kierunków „rynkowych” plasują się dopiero na trzecim miejscu w zestawieniu (43,6%). Wreszcie nie budzi specjalnych wątpliwości fakt, że absolwenci kierunków humanistycznych zadowoleni są z wyboru zarówno uczelni, jak i kierunku w najmniejszym odsetku (38,4%). **Pozwala to sugerować, by szczególny nacisk położyć na takie przeorientowanie programów kształcenia zwłaszcza ostatniej kategorii, by ich absolwenci relatywnie szybko mogli znajdować zatrudnienie.** Potwierdza to fakt, że blisko co trzeci absolwent z tej kategorii (31,1%) ponownie optowałby za wyborem innego kierunku studiów na UZ. Rzecz jasna, ta kategoria jest dość silnie zróżnicowana ze względu na poszczególne kierunki kształcenia (pedagogiczne, filologie, socjologię, artystyczne).

Tabela 18. Aktywność w trakcie studiów: praktyki a wydział

			WA	WEiIT	WEiZ	WFiA	WH	WILŚ	WM	WMIiE	WNB	WPSiNZ	Ogółem
tak	Liczebność		11	12	59	1	112	25	27	57	35	132	471
	%		73,3%	75,0%	72,0%	100,0%	67,5%	73,5%	55,1%	63,3%	81,4%	77,2%	70,6%
nie	Liczebność		4	4	23	0	54	9	22	33	8	39	196
	%		26,7%	25,0%	28,0%	0,0%	32,5%	26,5%	44,9%	36,7%	18,6%	22,8%	29,4%
Ogółem	Liczebność		15	16	82	1	166	34	49	90	43	171	667
	%		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabela 19. Aktywność w trakcie studiów: staże a wydział

			WA	WEiIT	WEiZ	WFiA	WH	WILŚ	WM	WMIiE	WNB	WPSiNZ	Ogółem
tak	Liczebność		4	4	5	0	15	4	3	15	8	32	90
	%		25,0%	26,7%	6,3%	0,0%	9,3%	12,5%	6,3%	17,0%	19,0%	18,9%	13,8%
nie	Liczebność		12	11	75	1	147	28	45	73	34	137	563
	%		75,0%	73,3%	93,8%	100,0%	90,7%	87,5%	93,8%	83,0%	81,0%	81,1%	86,2%
Ogółem	Liczebność		16	15	80	1	162	32	48	88	42	169	653
	%		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabela 20. Aktywność w trakcie studiów: wolontariat a wydział

			WA	WEiIT	WEiZ	WFiA	WH	WILŚ	WM	WMIiE	WNB	WPSiNZ	Ogółem
tak	Liczebność		5	1	15	0	39	1	5	13	8	68	155
	%		33,3%	6,7%	18,8%	0,0%	24,1%	3,1%	10,4%	14,6%	18,6%	40,7%	23,8%
nie	Liczebność		10	14	65	1	123	31	43	76	35	99	497
	%		66,7%	93,3%	81,3%	100,0%	75,9%	96,9%	89,6%	85,4%	81,4%	59,3%	76,2%
Ogółem	Liczebność		15	15	80	1	162	32	48	89	43	167	652
	%		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabela 21. **Plany dotyczące dalszego kształcenia na UZ a kierunek studiów**

Planowane podnoszenie kwalifikacji na UZ		humanistyczne +pedagogiczne +artystyczne	ściśle	tradycyjne techniczne	nowe i rynkowe	Ogółem
tak	Liczebność %	52 15,2%	12 11,9%	6 7,8%	19 13,0%	89 13,4%
jeszcze nie wiem	Liczebność %	202 59,1%	59 58,4%	47 61,0%	83 56,8%	391 58,7%
nie	Liczebność %	88 25,7%	30 29,7%	24 31,2%	44 30,1%	186 27,9%
Ogółem	Liczebność %	342 100,0%	101 100,0%	77 100,0%	146 100,0%	666 100,0%

Istotnym parametrem oceny efektywności kształcenia na UZ są plany absolwentów uczelni odnośnie dalszego rozwoju. Jeśli uwzględnić zastosowany wcześniej podział na grupy kierunków kształcenia, dostrzegalne są również tu interesujące wnioski. Dalsze kształcenie na UZ zakładają przede wszystkim absolwenci kierunków „humanistycznych” (15,2%), a dalej „rynkowych” (13,0%) i ścisłych (11,9%). W kontekście posiadanej wiedzy o rynku pracy nie dziwi, że absolwenci z wykształceniem tradycyjnym technicznym – jako zazwyczaj bez przeszkód trafiający na rynek pracy – w najmniejszym stopniu optują za dalszym kształceniem (7,8%). **Istniejące tendencje pozwalają sugerować, by profil dalszego kształcenia w murach UZ (studia drugiego stopnia, studia uzupełniające, studia podyplomowe) kierować w znacznym stopniu do zainteresowanych nimi „humanistów”.**

Tabela 22. **Zainteresowanie kształceniem: studia drugiego stopnia a wydział**

		WA	WEIiT	WEiZ	WFIA	WH	WILŚ	WM	WMIiE	WNB	WPSiNZ	Ogółem
tak	Liczebność	2	0	14	0	31	5	8	13	12	40	125
	%	13,3%	0,0%	17,9%	0,0%	20,9%	14,3%	16,7%	15,5%	31,6%	24,5%	20,0%
nie	Liczebność	13	16	64	1	117	30	40	71	26	123	501
	%	86,7%	100,0%	82,1%	100,0%	79,1%	85,7%	83,3%	84,5%	68,4%	75,5%	80,0%
Ogółem	Liczebność	15	16	78	1	148	35	48	84	38	163	626
	%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabela 23. **Zainteresowanie kształceniem: studia doktoranckie a wydział**

		WA	WEIiT	WEiZ	WFIA	WH	WILŚ	WM	WMIiE	WNB	WPSiNZ	Ogółem
tak	Liczebność	6	5	16	0	40	4	4	15	18	31	139
	%	42,9%	31,3%	20,3%	0,0%	26,5%	11,4%	8,3%	17,6%	43,9%	18,7%	21,9%
nie	Liczebność	8	11	63	1	111	31	44	70	23	135	497
	%	57,1%	68,8%	79,7%	100,0%	73,5%	88,6%	91,7%	82,4%	56,1%	81,3%	78,1%
Ogółem	Liczebność	14	16	79	1	151	35	48	85	41	166	636
	%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabela 24. **Zainteresowanie kształceniem: studia podyplomowe a wydział**

		WA	WEIiT	WEiZ	WFIA	WH	WILŚ	WM	WMIiE	WNB	WPSiNZ	Ogółem
tak	Liczebność	8	7	45	0	103	18	23	57	28	118	407
	%	50,0%	43,8%	54,9%	0,0%	64,0%	51,4%	47,9%	65,5%	68,3%	69,0%	61,9%
nie	Liczebność	8	9	37	1	58	17	25	30	13	53	251
	%	50,0%	56,3%	45,1%	100,0%	36,0%	48,6%	52,1%	34,5%	31,7%	31,0%	38,1%
Ogółem	Liczebność	16	16	82	1	161	35	48	87	41	171	658
	%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabela 25. **Ocena praktycznego przygotowania do pracy a kierunek studiów**

		humanistyczne +pedagogiczne +artystyczne	ściśle	tradycyjne techniczne	nowe i rynkowe	Ogółem
zupełnie nie	Liczebność	16	5	4	9	34
	%	4,7%	4,9%	5,2%	6,0%	5,1%
raczej nie	Liczebność	49	22	9	26	106
	%	14,2%	21,4%	11,7%	17,4%	15,8%
raczej tak	Liczebność	206	59	48	92	405
	%	59,9%	57,3%	62,3%	61,7%	60,2%
tak, w pełnym zakresie	Liczebność	73	17	16	22	128
	%	21,2%	16,5%	20,8%	14,8%	19,0%
Ogółem	Liczebność	344	103	77	149	673
	%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Wyżej prezentowane ustalenia warto porównać z tymi opiniami, które dotyczą oceny własnego przygotowania dzięki studiom do pracy zawodowej. Jednakże zawarte w tabeli dane nie umożliwiają sformułowania wyraźnych konkluzji, a wręcz zdają się być trudne w interpretacji. Przykładowo, przekonanie o przygotowaniu w pełnym zakresie formułują zwłaszcza absolwenci kierunków humanistycznych, którzy wcześniej w najmniejszym stopniu optowali za ponownym wyborem tego samego kierunku. Ponadto uwzględnienie w analizie kategorii odpowiedzi „w pełnym zakresie” oraz „raczej tak” wskazuje na brak zróżnicowania przekonań pomiędzy zgrupowanymi kierunkami.

Tabela 26. **Przygotowanie do pracy przez UZ: w zakresie teoretycznym a wydział**

		WA	WEiIT	WEiZ	WFiA	WH	WILŚ	WM	WMIiE	WNB	WPSiNZ	Ogółem
zupełnie nie	Liczebność	1	0	19	1	25	3	4	17	2	15	87
	%	6,3%	0,0%	22,6%	100,0%	15,0%	8,3%	7,8%	18,9%	4,8%	8,7%	12,9%
raczej nie	Liczebność	3	5	28	0	71	10	20	32	8	54	231
	%	18,8%	31,3%	33,3%	0,0%	42,5%	27,8%	39,2%	35,6%	19,0%	31,2%	34,2%
raczej tak	Liczebność	11	11	30	0	57	17	20	34	26	81	287
	%	68,8%	68,8%	35,7%	0,0%	34,1%	47,2%	39,2%	37,8%	61,9%	46,8%	42,5%
tak, w pełnym zakresie	Liczebność	1	0	7	0	14	6	7	7	6	23	71
	%	6,3%	0,0%	8,3%	0,0%	8,4%	16,7%	13,7%	7,8%	14,3%	13,3%	10,5%
Ogółem	Liczebność	16	16	84	1	167	36	51	90	42	173	676
	%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabela 27. **Przygotowanie do pracy przez UZ: w zakresie praktycznym a wydział**

		WA	WEiIT	WEiZ	WFiA	WH	WILŚ	WM	WMIiE	WNB	WPSiNZ	Ogółem
zupełnie nie	Liczebność	0	0	6	0	12	1	3	5	2	5	34
	%	0,0%	0,0%	7,1%	0,0%	7,2%	2,8%	5,9%	5,6%	4,8%	2,9%	5,1%
raczej nie	Liczebność	3	2	19	0	29	3	8	20	5	17	106
	%	18,8%	12,5%	22,6%	0,0%	17,5%	8,3%	15,7%	22,2%	11,9%	9,9%	15,8%
raczej tak	Liczebność	10	13	48	1	91	23	31	49	27	112	405
	%	62,5%	81,3%	57,1%	100,0%	54,8%	63,9%	60,8%	54,4%	64,3%	65,5%	60,2%
tak, w pełnym zakresie	Liczebność	3	1	11	0	34	9	9	16	8	37	128
	%	18,8%	6,3%	13,1%	0,0%	20,5%	25,0%	17,6%	17,8%	19,0%	21,6%	19,0%
Ogółem	Liczebność	16	16	84	1	166	36	51	90	42	171	673
	%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabela 28. **Ocena praktycznego przygotowania do pracy a typ studiów**

		drugiego stopnia	jednolite magisterskie	magisterskie uzupełniające	pierwszego stopnia	zawodowe	Ogółem
zupełnie nie	Liczebność %	8 4,7%	12 6,9%	1 12,5%	11 3,8%	2 7,4%	34 5,1%
raczej nie	Liczebność %	28 16,5%	27 15,4%	1 12,5%	48 16,4%	2 7,4%	106 15,8%
raczej tak	Liczebność %	103 60,6%	105 60,0%	4 50,0%	176 60,1%	17 63,0%	405 60,2%
tak, w pełnym zakresie	Liczebność %	31 18,2%	31 17,7%	2 25,0%	58 19,8%	6 22,2%	128 19,0%
Ogółem	Liczebność %	170 100,0%	175 100,0%	8 100,0%	293 100,0%	27 100,0%	673 100,0%

7. Ponowny wybór studiów - retrospekcja

Inną formą weryfikacji opisanego wyżej, wysokiego poziomu satysfakcji absolwentów z ukończenia studiów na UZ jest określenie charakteru decyzji odnoszącej się do sytuacji, gdyby hipotetycznie znaleźli się oni ponownie przed decyzją o studiowaniu. Pytanie zawierało pięć opcji.

Tabela 29. Ocena wyboru studiów z perspektywy czasu

Warianty działania:	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
wybrałbym tą samą uczelnię i kierunek	301	42,6%	44,7%	44,7%
wybrałbym tę samą uczelnię, ale inny kierunek	182	25,8%	27,0%	71,7%
wybrałbym ten sam kierunek na innej uczelni	62	8,8%	9,2%	80,9%
wybrałbym inny kierunek, na innej uczelni	114	16,1%	16,9%	97,8%
w ogóle nie podjąłbym studiów	15	2,1%	2,2%	100,0%
Ogółem	674	95,5%	100,0%	
Brak danych	32	4,5%		
Ogółem	706	100,0%		

Pierwsza opcja oceny dotyczyła akceptacji przez absolwentów wariantu identycznego wyboru, jaki został przez nich podjęty („ta sama uczelnia i ten sam kierunek”). Opcję tą zadeklarowała niecała połowa (44,7%) badanych. Drugi wariant zakładał pewną modyfikację: „ta sama uczelnia, lecz inny kierunek” i optował za nim nieco więcej, niż co czwarty absolwent (27,0%). Można więc stwierdzić, że ponownie dostrzegalny jest wysoki poziom akceptacji wyboru UZ jako swego miejsca kształcenia. Kolejne opcje pytania miały odmienną wymowę, przemawiając za

hipotetycznym wyborem innej uczelni. Opcja „ten sam kierunek, ale na innej uczelni” cechuje mniej, niż co dziesiątą osobę (9,2%) z wypowiedających się w badaniu. Wreszcie wariant sugerujący całkowicie odmienną ścieżkę edukacyjną („inny kierunek studiów na innej uczelni”) typowy był dla 16,9% badanych. Ostatnią opcję stanowiło twierdzenie, że dana osoba nie podjęłaby żadnych studiów ponownie. Z opcją taką zgodziło się jednak zaledwie 2,2% badanych.

W opisanym zagadnieniu potwierdzony został korzystny wizerunek UZ jako instytucji akademickiej. Bowiem z perspektywy czasu, a więc dysponując konkretną wiedzą o funkcjonowaniu uczelni nieco więcej, niż siedmiu na dziesięciu absolwentów ponownie podjęłoby edukację w jej murach.

Tabela 30. **Plany dotyczące dalszego kształcenia na UZ a kierunek studiów**

Planowane podnoszenie kwalifikacji na UZ		humanistyczne +pedagogiczne +artystyczne	ściśle	tradycyjne techniczne	nowe i rynkowe	Ogółem
tak	Liczebność	52	12	6	19	89
	%	15,2%	11,9%	7,8%	13,0%	13,4%
jeszcze nie wiem	Liczebność	202	59	47	83	391
	%	59,1%	58,4%	61,0%	56,8%	58,7%
nie	Liczebność	88	30	24	44	186
	%	25,7%	29,7%	31,2%	30,1%	27,9%
Ogółem	Liczebność	342	101	77	146	666
	%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

8. Dalsze plany edukacyjne

Z powyższym zagadnieniem wiąże się zagadnienie antycypacji dalszego kształcenia dotychczasowych absolwentów w ramach oferowanych przez UZ. Wyniki nie pozwalają na przedstawienie jednoznacznych konkluzji, co jednak uzasadnia złożoność uwarunkowań związanych z podjęciem przyszłych decyzji co do planów dalszej edukacji.

Tabela 31. **Chęć dalszego kształcenia na UZ**

Warianty decyzji:	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
tak	89	12,6%	13,4%	13,4%
jeszcze nie wiem	391	55,4%	58,7%	72,1%
nie	186	26,3%	27,9%	100,0%
Ogółem	666	94,3%	100,0%	
Braki danych	40	5,7%		
Ogółem	706	100,0%		

Z jednej strony odsetek deklarujących dalsze plany edukacyjne na UZ nie jest wysoki, sięga bowiem 13,4%. Z drugiej jednak istnieje znaczna, przekraczająca połowę badanej populacji kategoria tych osób, które nie wykluczają takich planów, jednak aktualnie nie podjęli jeszcze ostatecznej decyzji (58,7%). **Biorąc jednak pod uwagę, że nieco ponad dwie-trzecie absolwentów (72,1%) bierze taką alternatywę pod rozwagę, wynik ten stanowi bodziec do dalszego kształtowania założeń polityki edukacyjnej w kolejnych latach. Dotyczy to z pewnością studiów drugiego stopnia, studiów podyplomowych oraz studiów doktoranckich.**

Całkowicie odmienne przekonanie, wyrażające się odmową, a więc brakiem planów dalszego kształcenia na UZ artykułuje nieco więcej, niż co czwarty absolwent (27,9%). Trzeba jednak zauważyć, że brak dalszych planów edukacyjnych w macierzystej uczelni nie musi wiązać się z jej negatywną oceną. Być może, jest on warunkowany zewnętrznymi uwarunkowaniami, na przykład realizacją obowiązków zawodowych, które nie wymagają dalszego podnoszenia kwalifikacji, bądź aktualnym brakiem odpowiedniej oferty ze strony UZ.

III. Charakterystyka sytuacji zawodowej

9. Aktywność zawodowa absolwentów

Najbardziej istotnym aspektem istnienia uczelni wyższej są charakterystyki oceny aktywności zawodowej jej absolwentów, gdy po ukończeniu studiów trafiają oni na rynek pracy. Ten aspekt analizy odniesiono do dwóch okresów w biografkach wypowiedających się. Pierwszy z nich dotyczył czasu pół roku po ukończeniu studiów, drugi natomiast odnosił się do najbardziej aktualnego momentu, a więc przełomu 2012/2013 roku, gdy niniejsze opracowanie znajdowało się w fazie gromadzenia materiału empirycznego. Zaznaczmy, że lista opcji charakteryzujących możliwe warianty sytuacji zawodowej jest rozbudowana i obejmuje 15 pozycji.

Tabela 32. **Aktywność zawodowa – stan po sześciu miesiącach**

Formy aktywności po 6 miesiącach:	Odpowiedzi		Procent obserwacji
	N	Procent	
praca najemna pełen etat	335	27,8%	51,8%
praca najemna niepełny etat	47	3,9%	7,3%
praca najemna umowa-zlecenie	173	14,3%	26,7%
własna działalność pracodawca	21	1,7%	3,2%
własna działalność 1 osobowa	29	2,4%	4,5%
praca za granicą	42	3,5%	6,5%
wolontariusz	54	4,5%	8,3%
praca na czarno	61	5,1%	9,4%
praca dorywcza	91	7,5%	14,1%
urlop wychowawczy	26	2,2%	4,0%
bezrobotny poszukuje pracy	146	12,1%	22,6%
bezrobotny nie szuka pracy	11	0,9%	1,7%
renta	7	0,6%	1,1%
uczy się/studiuje	129	10,7%	19,9%
nie pracuje	34	2,8%	5,3%
Ogółem	1206	100,0%	186,4%

Tabela 33. Aktywność zawodowa – stan w trakcie realizacji badania

Formy aktywności aktualne:	Odpowiedzi		Procent obserwacji
	N	Procent	
praca najemna pełny etat obecnie	433	40,5%	65,2%
praca najemna niepełny etat obecnie	42	3,9%	6,3%
praca najemna umowa-zlecenie obecnie	88	8,2%	13,3%
własna działalność pracodawca obecnie	25	2,3%	3,8%
własna działalność 1 osobowa obecnie	39	3,6%	5,9%
praca za granicą obecnie	31	2,9%	4,7%
wolontariusz obecnie	29	2,7%	4,4%
praca na czarno obecnie	24	2,2%	3,6%
praca dorywcza obecnie	37	3,5%	5,6%
urlop wychowawczy obecnie	35	3,3%	5,3%
bezrobotny poszukuje pracy obecnie	95	8,9%	14,3%
bezrobotny nie szuka pracy obecnie	10	0,9%	1,5%
renta obecnie	6	0,6%	0,9%
uczy się/studiuje obecnie	129	12,1%	19,4%
nie pracuje obecnie	46	4,3%	6,9%
Ogółem	1069	100,0%	161,0%

Dane empiryczne w obu prezentowanych zestawieniach mają charakter zagregowany, bowiem pytanie zakładało możliwość łączenia różnych opcji, przykładowo pracy najemnej i pracy na własny rachunek. Opcję najbardziej pożądaną, odnoszącą się do trzech podkategorii: 1/ pracy najemnej na pełnym etacie, 2/ pracy w wymiarze przekraczającym jeden etat oraz 3/ własnej działalności gospodarczej, charakteryzuje nieco ponad połowę (51,8%) absolwentów w czasie 6 miesięcy po ukończeniu studiów oraz 65,2% z nich - obecnie.

Powyższy wynik warto uszczegółowić do wymienionych opcji:

- zatrudnienie pełnoetatowe dotyczyło 51,8% absolwentów w okresie sześciu miesięcy po ukończeniu studiów oraz 65,2% tej kategorii w momencie realizacji badania;

- pracę najemną w wymiarze niepełnego etatu dla analogicznych okresów określają odpowiednio wartości: 7,3% i 6,3%.

Warto podkreślić tu niezwykle istotną kwestię: zestawienie obu momentów czasowych analizy wskazuje na dostrzegalnie rosnącą tendencję do wzrostu popularności pełnoetatowego zatrudnienia. Potwierdza to ważną rolę uniwersytetu jako instytucji tworzącej kapitał ludzki na zachodnim pograniczu Polski. Co ważne, tendencja ta dotyczy trudnego czasu recesji ekonomicznej, gdy stałe zatrudnienie staje się niezwykle cennym dobrem.

Drugim, co do popularności charakterem zatrudnienia, była praca najemna realizowana na podstawie umowy – zlecenia. Charakteryzowała ona nieco więcej, niż co czwartego absolwenta UZ (26,7%) w czasie połowy roku po zakończeniu studiów, co stanowi znaczny udział wśród pozostałych rodzajów aktywności ekonomicznej. Jest jednocześnie znamienne, że ten typ pracy stanowi mało korzystną dla pracownika formę pracy, jeśli uznać ją za podstawowe źródło utrzymania. Nie gwarantuje on bowiem ciągłości zatrudnienia, nie umożliwia odkładania składek na fundusz emerytalny, wreszcie blokuje realizację ważnych planów życiowych, przykładowo nie stwarza szans uzyskania kredytu bankowego. Z tych, jak również innych względów, popularność tego rodzaju pracy wśród absolwentów uczelni wyższej nie stanowi podstaw korzystnej oceny ich szans na rynku pracy. Odnosząc się do zmian popularności formy zatrudnienia w formie umowy- zlecenia trzeba wskazać zasadniczy, dokładnie pięćdziesięcioprocentowy spadek jej udziału w kolejnym z badanych okresów, czyli w trakcie realizacji badania. Wynosił on bowiem wówczas 13,3%. Tak wyraźna zmiana nie podlega jednak jednoznacznej interpretacji. Odpowiedzi wymaga bowiem pytanie, czy wyraźny spadek popularności pracy na umowy-zlecenia jest efektem wzrostu zatrudnienia w oparciu o inne podstawy? A jeśli tak, to jakie?

Konieczne jest więc przyjrzenie się dynamice zmian w czasie kolejnych form aktywności ekonomicznej. Niestety, wśród nich nie daje zaobserwować się jednoznacznych tendencji.

Trzecią co do popularności formą aktywności ekonomicznej absolwentów UZ jest realizacja prac dorywczych i sezonowych. Ten typ aktywności dotyczył 14,1% absolwentów po 6 miesiącach od zakończenia studiów. Od umów poprzedniego typu różni je mniejszy stopień sformalizowania podstaw prawnych, regulujących wzajemne obowiązki i zobowiązania stron stosunku pracy. Z kolei w okresie realizacji badań odsetek osób świadczących takie prace spadł do poziomu 5,6%.

Przypomnijmy, że praca najemna realizowana w niepełnym wymiarze świadczona była bowiem zaledwie przez 7,3% badanych pół roku po ukończeniu studiów i cechowała się minimalnym, jednoprocentowym spadkiem w czasie realizacji badania (6,3%).

Również niewielką tendencją do zmian zaobserwowano w odniesieniu do tych absolwentów, którzy założyli własne firmy zatrudniając pracowników. Ten niewątpliwie pożądany w realiach gospodarki rynkowej model kariery zawodowej dotyczył jednak tylko 3,2% badanych w okresie pół roku po zakończeniu studiów i 3,8% osób w trakcie realizacji badania.

Konieczne jest więc zintensyfikowanie tych elementów kształcenia akademickiego, które dostarczają wiedzę i kształtują umiejętności zakładania firmy i prowadzenia jej.

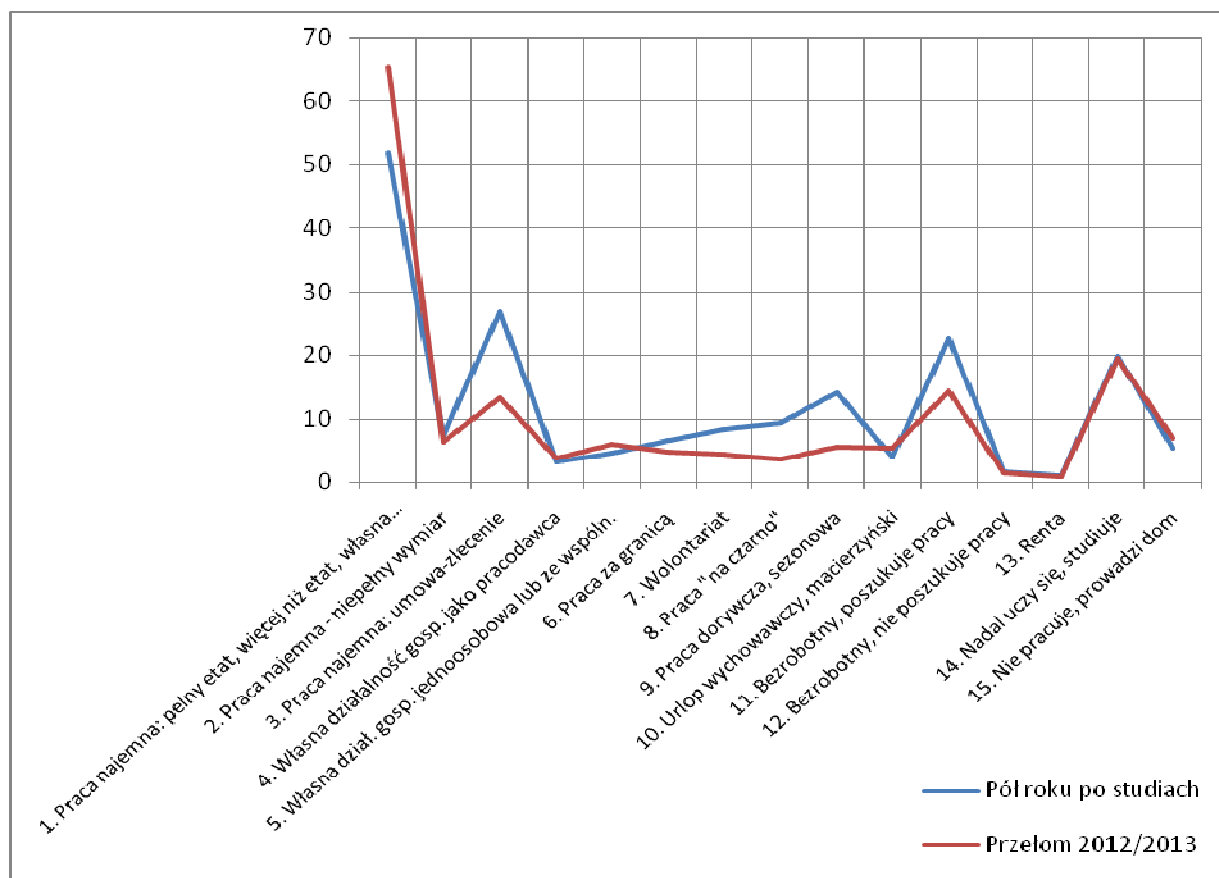
Nieco większą popularnością cieszyła się natomiast opcja samodzielnej działalności gospodarczej, ewentualnie prowadzonej ze wspólnikiem. Można było spodziewać się, że ze względu na mniejsze „startowe” wymogi ekonomiczne (posiadanie kapitału pieniężnego, lokalu, maszyn i urządzeń) taki wariant będzie bardziej popularny, a uzyskane wyniki potwierdzają przypuszczenie. Pół roku po ukończeniu studiów zdecydowało się na niego 4,5% badanych, natomiast w kolejnym okresie

było to 5,9%. Dostrzegalna jest więc pewna, (choć na razie niewielka) tendencja wzrostowa.

Obserwacje rynku pracy wskazują, że popularnym wśród absolwentów uczelni rozwiązaniem jest poszukiwanie zatrudnienia za granicą. Okazuje się, że wśród absolwentów UZ pół roku po ukończeniu studiów decyzje tę zrealizowało 6,5%, a w trakcie realizacji badania 4,7%. Także w tym zakresie odnotowano minimalną poprawę stanu zatrudnienia z perspektywy naszego rynku pracy – rzecz jasna przy założeniu, że rynek ten oferuje absolwentom zatrudnienie. Pozwala to więc wnioskować, że upływ czasu powoduje wzrost atrakcyjności zatrudnienia na krajowym (a być może – lokalnym) rynku pracy.

Realia rynku pracy pozwalają dostrzec inną prawidłowość, jaką jest świadczenie pracy bez jakiegokolwiek umowy (praca „na czarno”). Do tego typu aktywności przyznał się blisko co dziesiąty z badanych absolwentów (9,4%), w okresie pół roku po zakończeniu studiów oraz jedynie 3,6% z nich aktualnie. Trudno znaleźć przekonujące wytłumaczenie tak wyraźnej poprawy tego niekorzystnego, patologicznego aspektu rynku pracy. Nie potwierdzają jej bowiem wskaźniki makroekonomiczne dotyczące zatrudnienia w ostatnich latach. Można więc przypuszczać, że wyraźnie niższy wynik w drugim z analizowanych okresów może być efektem zafałszowania wyników wynikającego z chęci ukrycia status quo osób obawiających się konsekwencji ujawnienia tego stanu.

Wykres 1. Porównanie form aktywności ekonomicznej: 6 miesięcy po studiach i aktualnie

Dopełnieniem przedstawionych powyżej opcji zatrudnienia, zarówno w oparciu o kodeks pracy, jak i niezależnych od niego, jest aktywność zawodowa w formie wolontariatu. W formę taką zaangażowanych było 8,3% absolwentów, pół roku po ukończeniu studiów i o połowę mniej (4,4%) w trakcie realizacji badania. Dostrzegalny jest więc wyraźny spadek powszechności tej formy pracy. Ocena tej formy aktywności nie jest jednoznaczna. Dla jednostek kształcących się jeszcze wolontariat stanowi doskonałą okazję do zdobycia umiejętności i kwalifikacji zawodowych, które można zaprezentować potencjalnym pracodawcom. Inaczej jednak sprawa wygląda w przypadku absolwentów uczelni, a więc osób z definicji wyposażonych w nowoczesne i wysokie kwalifikacje. Realizacja wolontariatu przez nich zdaje się być próbą opóźnienia decyzji o wejściu na rynek pracy, tym samym świadcząc o niepełnej jeszcze

gotowości do wejścia w rolę zawodową. Pewnym argumentem przemawiającym jednak za racjonalnością wyboru wolontariatu przez absolwentów jest fakt, że aż co piąta osoba (19,9%) po ukończeniu studiów realizuje dalszy proces kształcenia. Odsetek ten pozostaje praktycznie na identycznym poziomie dla okresu badania (19,4%). Ten pozornie zaskakujący fakt łatwo wyjaśnić przypominając, że absolwentami uczelni były przecież osoby kończące studia pierwszego stopnia, które w znacznej części decydowały się na podjęcie dalszych studiów.

Ostatnim składnikiem charakterystyki zawodowej absolwentów UZ jest opis tych sytuacji, które wskazują na dotychczasowe niepowodzenia, ewentualnie brak aktywności zawodowej. W pierwszym rzędzie zalicza się do nich sytuację bezrobocia. Ten stan dotyczył więcej, niż co piątego absolwenta UZ, pół roku po ukończeniu studiów (22,6%) oraz 14,3% w okresie realizacji badania. Trzeba dodać, że uzyskane wyniki dotyczyły kategorii osób poszukujących zatrudnienia. Jednocześnie w analizie wyodrębniono przypadki, gdy (z różnych względów) ktoś nie jest zainteresowany pracą, co dotyczyło na przykład kobiet po urodzeniu dziecka. Dotyczyło to odpowiednio 1,7% i 1,5% dla obu badanych okresów. Uzyskane wyniki potwierdzają znaną od wielu lat tezę głoszącą, że dyplom uczeni nie stanowi współcześnie gwarancji zdobycia zatrudnienia. **Pozytywnym elementem jest jednocześnie fakt znacznego, ośmioprocentowego zmniejszenia się sytuacji bezrobocia wśród absolwentów UZ pomiędzy badanymi okresami.**

Poziom bezrobocia dotyczący co czwartego absolwenta uczelni stanowi zdecydowanie niekorzystny parametr obrazujący trudności młodej generacji na rynku pracy. Przemawia to za koniecznością zmiany profilu kształcenia realizowanego w obrębie UZ. Z jednej strony chodzi o tworzenie nowych kierunków kształcenia, inicjowanych jako efekt analizy bieżącego zapotrzebowania rynku pracy, w tym głównych pracodawców w regionie. Po drugiej, konieczna jest strategia ciągłego

przeorientowywania programów studiów na poszczególnych kierunkach po to, by wyposażyć absolwentów w jak największą ilość wiedzy i umiejętności o charakterze praktycznym. Po trzecie, konieczne jest zwiększenie wiedzy absolwentów o szansach znalezienia zatrudnienia, wiedza o instytucjach zajmujących się zatrudnieniem.

10. Dotychczasowe bezrobocie rejestrowane absolwentów UZ

Uzupełnieniem przedstawionych powyżej danych dotyczących bezrobocia są informacje o jego pojawieniu się w szerszym zakresie czasowym, to znaczy w dotychczasowych biografiach badanych osób, bez precyzowania zakresu czasowego.

Tabela 34. **Sytuacja rejestracji jako osoba bezrobotna a wydział**

Rejestracja w biurze pośrednictwa pracy:		WA	WEiIT	WEiZ	WFIA	WH	WILŚ	WM	WMIiE	WNB	WPSiNZ	Ogółem
nie, nigdy	Liczebność	8	11	31	1	76	15	20	33	12	58	265
	%	53,3%	68,8%	37,3%	100,0%	47,2%	42,9%	42,6%	39,3%	31,6%	34,7%	41,0%
byłem zarejestrowany i pobierałem zasiłek	Liczebność	2	0	14	0	20	4	7	9	3	33	92
	%	13,3%	0,0%	16,9%	0,0%	12,4%	11,4%	14,9%	10,7%	7,9%	19,8%	14,2%
byłem zarejestrowany, bez zasiłku	Liczebność	5	5	38	0	65	16	20	42	23	76	290
	%	33,3%	31,3%	45,8%	0,0%	40,4%	45,7%	42,6%	50,0%	60,5%	45,5%	44,8%
Ogółem	Liczebność	15	16	83	1	161	35	47	84	38	167	647
	%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabela 35. **Bezrobocie a kierunek studiów**

Rejestracja w biurze pośrednictwa pracy:		humanistyczne +pedagogiczne +artystyczne	ściśle	tradycyjne techniczne	nowe i rynkowe	Ogółem
nie, nigdy	Liczebność	137	43	32	53	265
	%	41,0%	44,3%	43,2%	37,3%	41,0%
byłem zarejestrowany i pobierałem zasiłek	Liczebność	53	9	9	21	92
	%	15,9%	9,3%	12,2%	14,8%	14,2%
byłem zarejestrowany, bez zasiłku	Liczebność	144	45	33	68	290
	%	43,1%	46,4%	44,6%	47,9%	44,8%
Ogółem	Liczebność	334	97	74	142	647
	%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Zawarte w tabeli dane wskazują, że sześciu na dziesięciu (59,0%) absolwentów doświadczyło w swej biografii zawodowej bezrobocia, przy czym dla 14,2% oznaczało to fakt pobierania zasiłku dla bezrobotnych. Pewnym faktem nieco łagodzącym wymowę tego stwierdzenia jest to, że wśród nich blisko połowa (44,8%) była zarejestrowana bez prawa do pobierania zasiłku, co sugerować może dodatkowe wyjaśnienia, w tym przykładowo odmowę podjęcia pracy niezgodnej ze zdobytym wykształceniem. Opis powszechności bezrobocia wśród absolwentów, jeśli jako jego kryterium przyjąć skumulowane grupy kierunków kształcenia – nie ujawnia wyraźnych różnic między nimi. Przedstawione dane wskazują, że absolwenci kierunków „rynkowych” w nieco mniejszym stopniu, niż absolwenci pozostałych typów wykształcenia pozostawali na bezrobociu. Bowiem 41,0% z nich wskazywało na swą ciągłą aktywność zawodową. Potwierdza to zasadność decyzji o wdrażaniu nowych kierunków kształcenia na UZ.

11. Czas znalezienia pierwszej pracy

Czas zatrudnienia się w pierwszej pracy stanowi istotny parametr ukazujący realne możliwości rynkowe absolwentów uczelni. Można uznać, że istnieje zależność między prezentowanym rodzajem i poziomem kwalifikacji zawodowych, a szansą znalezienia pracy. Dlatego **niezwykle pozytywną wymowę ma fakt, że dokładnie połowa absolwentów UZ uzyskała zatrudnienie jeszcze przed ukończeniem studiów (50,5%)**. Wynik ten jest niezwykle optymistyczny, jednakże istnieje poważne ograniczenie w jego akceptacji. Opisana sytuacja dotyczy bowiem w całej rozciągłości kategorii studentów na studiach niestacjonarnych, wśród których znaczna część podjęła zatrudnienie nie tyle na studiach, co przed ich rozpoczęciem. Dopiero więc uwzględnienie tylko osób, które nie pracowały przed studiami ukazałoby „czysty” efekt studiowania na UZ.

Uzupełnieniem wskazanego wyniku jest fakt, że kolejnych 15,6% absolwentów znalazło zatrudnienie bezpośrednio po ukończeniu studiów, a więc w czasie do trzech miesięcy po uzyskaniu dyplomu. Z kolei okres poszukiwania zatrudnienia trwający do pół roku dotyczył co dziesiątego absolwenta (9,6%). Czas długiego poszukiwania pracy dotyczył więc nielicznych kategorii, bowiem do jednego roku poszukiwało pracy 7,1% a powyżej dwunastu miesięcy tylko 4,8%.

Tabela 36. Czas znalezienia pierwszej pracy a wydział

		WA	WEiIT	WEiZ	WFiA	WH	WILŚ	WM	WMIiE	WNB	WPSiNZ	Ogółem
nie dotyczy, jeszcze nie pracuję	Liczebność	0	1	6	0	13	0	2	9	10	19	60
	%	0,0%	6,3%	7,2%	0,0%	8,1%	0,0%	4,3%	10,7%	26,3%	11,2%	9,3%
praca podjęta przed uzyskaniem dyplomu	Liczebność	8	9	40	0	83	20	33	34	12	88	327
	%	57,1%	56,3%	48,2%	0,0%	51,6%	57,1%	70,2%	40,5%	31,6%	52,1%	50,5%
praca "zarezerwowana" przed uzyskaniem dyplomu	Liczebność	0	0	2	0	5	0	1	4	1	7	20
	%	0,0%	0,0%	2,4%	0,0%	3,1%	0,0%	2,1%	4,8%	2,6%	4,1%	3,1%
praca znaleziona do 3 mcy po uzyskaniu dyplomu	Liczebność	2	3	14	1	29	5	3	13	5	26	101
	%	14,3%	18,8%	16,9%	100,0%	18,0%	14,3%	6,4%	15,5%	13,2%	15,4%	15,6%
4-6 mcy po dyplomie	Liczebność	1	1	10	0	13	4	2	10	6	15	62
	%	7,1%	6,3%	12,0%	0,0%	8,1%	11,4%	4,3%	11,9%	15,8%	8,9%	9,6%
7-12 mcy po dyplomie	Liczebność	2	1	6	0	10	5	5	6	2	9	46
	%	14,3%	6,3%	7,2%	0,0%	6,2%	14,3%	10,6%	7,1%	5,3%	5,3%	7,1%
7 powyżej roku po dyplomie	Liczebność	1	1	5	0	8	1	1	8	2	4	31
	%	7,1%	6,3%	6,0%	0,0%	5,0%	2,9%	2,1%	9,5%	5,3%	2,4%	4,8%
Ogółem	Liczebność	14	16	83	1	161	35	47	84	38	169	648
	%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabela 37. **Okres znalezienia pierwszej pracy a kierunek studiów**

Moment znalezienia pierwszej pracy:		humanistyczne +pedagogiczne +artystyczne	ściśle	tradycyjne techniczne	nowe i rynkowe	Ogółem
nie dotyczy, jeszcze nie pracuję	Liczebność %	30 9,0%	10 10,3%	2 2,7%	18 12,7%	60 9,3%
praca podjęta przed uzyskaniem dyplomu	Liczebność %	176 52,5%	41 42,3%	45 60,8%	65 45,8%	327 50,5%
praca "zarezerwowana" przed uzyskaniem dyplomu	Liczebność %	12 3,6%	4 4,1%	1 1,4%	3 2,1%	20 3,1%
praca znaleziona do 3 m-cy po uzyskaniu dyplomu	Liczebność %	55 16,4%	15 15,5%	10 13,5%	21 14,8%	101 15,6%
4-6 m-cy po dyplomie	Liczebność %	27 8,1%	11 11,3%	5 6,8%	19 13,4%	62 9,6%
7-12 m-cy po dyplomie	Liczebność %	21 6,3%	7 7,2%	10 13,5%	8 5,6%	46 7,1%
powyżej roku po dyplomie	Liczebność %	13 3,9%	9 9,3%	1 1,4%	8 5,6%	31 4,8%
Ogółem	Liczebność %	335 100,0%	97 100,0%	74 100,0%	142 100,0%	648 100,0%

Uzyskane dane dokumentują dane z rynku pracy wskazujące, że absolwenci z tradycyjnych technicznych kierunków nie mają na ogół trudności z zatrudnieniem. Fakt nie podjęcia pracy wskazało w tej kategorii kształcenia tylko 2,7%. Także odsetek wskazujących na podjęcie pracy jeszcze przed ukończeniem dyplomu jest dla nich najwyższy, dotyczy bowiem sześciu na dziesięciu wypowiedających się (60,8%).

Pozostałe dane nie są jednoznaczne, jeśli chodzi o możliwość ich interpretacji. Budzi pewne zdziwienie fakt, że absolwenci kierunków rynkowych w najwyższym stopniu wśród czterech kategorii (12,7%) deklarowali, iż nie podjęli jeszcze pracy. Być może, jest to efektem popularniejszej, niż na innych kierunkach, kontynuacji nauki na drugim stopniu studiów? Także przyjrzenie się zrównoważonemu rozkładowi odpowiedzi w kategorii „zatrudnienie w ciągu 3 miesięcy” nie potwierdza dotychczasowej wiedzy sugerującej zróżnicowanie dostępu do rynku pracy jako efektu posiadania konkretnych kwalifikacji zawodowych.

12. Aktywność zawodowa absolwentów UZ z podziałem na sektory gospodarki

Uzupełnieniem przedstawionych charakterystyk aktywności zawodowej absolwentów UZ jest odniesienie do sektorów gospodarki. Szczegółowe zestawienie dokumentujące powszechność działań gospodarki jako miejsca indywidualnie podejmowanych przez absolwentów wyborów przedstawiono poniżej.

Tabela 38. **Sektory gospodarki będące miejscem aktywności ekonomicznej absolwentów UZ**

Sektory gospodarki:	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
nie dotyczy	105	14,9%	18,8%	18,8%
produkcja, budownictwo, przemysł	96	13,6%	17,1%	35,9%
handel, hotelarstwo, transport i łączność, usługi personalne	97	13,7%	17,3%	53,2%
banki, ubezpieczenia, inne branże finansowe	29	4,1%	5,2%	58,4%
obsługa biznesu	18	2,5%	3,2%	61,6%
administracja państwowa	47	6,7%	8,4%	70,0%
administracja samorządowa	42	5,9%	7,5%	77,5%
edukacja, ochrona zdrowia, opieka socjalna	126	17,8%	22,5%	100,0%
Ogółem	560	79,3%	100,0%	
Braki danych	146	20,7%		
Ogółem	706	100,0%		

Można przyjąć, że dwa czynniki warunkują merytoryczną zawartość zestawienia. Pierwszym jest specyfika gospodarki regionu (kraju), wyznaczająca pewne szanse zatrudnienia dla poszukujących pracy. Drugi to rodzaj zdobytego wykształcenia, które zgodnie z regułami racjonalności decyzji wyboru miejsca pracy wyznacza alokację absolwentów w sektorach rynku pracy. Warto zaznaczyć, że idea racjonalności wyboru manifestuje

się całkowitą zgodnością zdobytego wykształcenia z charakterem obowiązków zawodowych. Wiadomo jednak, że wskutek oddziaływania różnych czynników, w tym zwłaszcza trudności ze zdobyciem pracy, racjonalność ta schodzi na plan dalszy.

Powyższe zestawienie warto poddać korekcie polegającej na usunięciu kategorii „nie dotyczy”, odnoszącej się do osób nieaktywnych zawodowo oraz kategorii braku danych.

Uzyskane wyniki obrazują w efekcie „czysty” udział procentowy zatrudnienia absolwentów w uwzględnionych kategoriach:

1. Produkcja, budownictwo, przemysł	21,1%
2. Handel, hotele i restauracje, transport i łączność, usługi personalne	21,3%
3. Banki, ubezpieczenia, inne branże pośrednictwa finansowego	6,4%
4. Obsługa biznesu (w tym doradztwo)	3,9%
5. Administracja państwowa	10,3%
6. Administracja samorządowa	9,2%
7. Edukacja, ochrona zdrowia i opieka socjalna	27,7%

Tabela 39. **Sektor gospodarki a wydział**

		WA	WEiIT	WEiZ	WFiA	WH	WILŚ	WM	WMIiE	WNB	WPSiNZ	Ogółem
Produkcja, budownictwo, przemysł	Liczebność	0	5	8	0	18	22	24	12	1	6	96
	%	0,0%	55,6%	12,5%	0,0%	16,1%	73,3%	63,2%	19,7%	5,6%	5,3%	21,1%
Handel, hotelarstwo, transport i łączność, usługi personalne	Liczebność	4	0	22	0	31	2	7	7	2	22	97
	%	50,0%	0,0%	34,4%	0,0%	27,7%	6,7%	18,4%	11,5%	11,1%	19,3%	21,3%
Banki, ubezpieczenia, inne branże finansowe	Liczebność	0	0	12	0	3	0	1	5	4	4	29
	%	0,0%	0,0%	18,8%	0,0%	2,7%	0,0%	2,6%	8,2%	22,2%	3,5%	6,4%
Obsługa biznesu	Liczebność	0	1	2	0	5	0	1	5	0	4	18
	%	0,0%	11,1%	3,1%	0,0%	4,5%	0,0%	2,6%	8,2%	0,0%	3,5%	4,0%
Administracja państwowa	Liczebność	0	0	7	0	9	2	2	13	4	10	47
	%	0,0%	0,0%	10,9%	0,0%	8,0%	6,7%	5,3%	21,3%	22,2%	8,8%	10,3%
Administracja samorządowa	Liczebność	0	1	9	0	11	3	1	2	2	13	42
	%	0,0%	11,1%	14,1%	0,0%	9,8%	10,0%	2,6%	3,3%	11,1%	11,4%	9,2%
Edukacja, ochrona zdrowia, opieka socjalna	Liczebność	4	2	4	1	35	1	2	17	5	55	126
	%	50,0%	22,2%	6,3%	100,0%	31,3%	3,3%	5,3%	27,9%	27,8%	48,2%	27,7%
Ogółem	Liczebność	8	9	64	1	112	30	38	61	18	114	455
	%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabela 40. **Sektor gospodarki a kierunek studiów**

Praca w sektorze gospodarki:		humanistyczne +pedagogiczne +artystyczne	ściśle	tradycyjne techniczne	nowe i rynkowe	Ogółem
produkcja, budownictwo, przemysł	Liczebność %	24 10,5%	14 20,6%	40 67,8%	18 18,0%	96 21,1%
handel, hotelarstwo, transport i łącznie, usługi personalne	Liczebność %	57 25,0%	7 10,3%	7 11,9%	26 26,0%	97 21,3%
banki, ubezpieczenia, inne branże finansowe	Liczebność %	7 3,1%	5 7,4%	1 1,7%	16 16,0%	29 6,4%
obsługa biznesu	Liczebność %	9 3,9%	6 8,8%	0 0,0%	3 3,0%	18 4,0%
administracja państwowa	Liczebność %	19 8,3%	13 19,1%	4 6,8%	11 11,0%	47 10,3%
administracja samorządowa	Liczebność %	24 10,5%	3 4,4%	4 6,8%	11 11,0%	42 9,2%
edukacja, ochrona zdrowia, opieka socjalna	Liczebność %	88 38,6%	20 29,4%	3 5,1%	15 15,0%	126 27,7%
Ogółem	Liczebność %	228 100,0%	68 100,0%	59 100,0%	100 100,0%	455 100,0%

Tabela 41. **Zajmowane stanowisko w pierwszej pracy a wydział**

Stanowisko:		WA	WEIIT	WEIZ	WFiA	WH	WILŚ	WM	WMIIE	WNB	WPSiNZ	Ogółem
wykonawcze	Liczebność	9	3	54	1	96	17	25	52	21	91	369
	%	64,3%	20,0%	71,1%	100,0%	65,8%	50,0%	59,5%	65,8%	65,6%	57,6%	
specjaliści, samodzielni	Liczebność	6	11	19	0	47	19	15	25	7	63	212
	%	42,9%	73,3%	25,0%	0,0%	32,2%	55,9%	35,7%	31,6%	21,9%	39,9%	
stanowisko: menagerowie	Liczebność	0	0	4	0	6	3	4	1	1	5	24
	%	0,0%	0,0%	5,3%	0,0%	4,1%	8,8%	9,5%	1,3%	3,1%	3,2%	
dyrektorzy, prezesi	Liczebność	0	1	1	0	3	0	0	0	0	2	7
	%	0,0%	6,7%	1,3%	0,0%	2,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,3%	
właściciel/ współwłaściciel	Liczebność	2	0	5	0	4	2	2	3	2	5	25
	%	14,3%	0,0%	6,6%	0,0%	2,7%	5,9%	4,8%	3,8%	6,3%	3,2%	
nie dotyczy	Liczebność	1	1	6	0	3	1	1	7	3	14	37
	%	7,1%	6,7%	7,9%	0,0%	2,1%	2,9%	2,4%	8,9%	9,4%	8,9%	
Ogółem	Liczebność	14	15	76	1	146	34	42	79	32	158	597

Tabela 42. **Zajmowane stanowisko w obecnej pracy a wydział**

Stanowisko obecnie:		WA	WEiIT	WEiZ	WFIA	WH	WILŚ	WM	WMIiE	WNB	WPSiNZ	Ogółem
wykonawcze	Liczebność	3	2	35	0	51	7	10	29	5	42	184
	%	25,0%	16,7%	53,8%	0,0%	42,1%	25,0%	23,3%	42,6%	26,3%	36,5%	
specjaliści, samodzielni	Liczebność	6	9	24	1	57	16	28	40	9	62	252
	%	50,0%	75,0%	36,9%	100,0%	47,1%	57,1%	65,1%	58,8%	47,4%	53,9%	
stanowisko: menagerowie	Liczebność	0	1	8	0	16	4	7	2	0	15	53
	%	0,0%	8,3%	12,3%	0,0%	13,2%	14,3%	16,3%	2,9%	0,0%	13,0%	
dyrektorzy, prezesi	Liczebność	1	0	3	0	1	1	0	0	1	3	10
	%	8,3%	0,0%	4,6%	0,0%	,8%	3,6%	0,0%	0,0%	5,3%	2,6%	
właściciel/ współwłaściciel	Liczebność	5	0	3	0	4	4	4	4	1	8	33
	%	41,7%	0,0%	4,6%	0,0%	3,3%	14,3%	9,3%	5,9%	5,3%	7,0%	
nie dotyczy	Liczebność	0	1	6	0	3	1	1	7	4	12	35
	%	0,0%	8,3%	9,2%	0,0%	2,5%	3,6%	2,3%	10,3%	21,1%	10,4%	
Ogółem	Liczebność	12	12	65	1	121	28	43	68	19	115	484

Tym samym warto przyrzeć się kwestii zgodności wykształcenia z charakterem wykonywanej pracy. Dane w tabeli dotyczą z jednej strony pierwszej pracy, jak z drugiej strony – pracy realizowanej obecnie, co dotyczyło osób zmieniających swe zatrudnienie.

Tabela 43. Zgodność pracy z wykształceniem: 6 miesięcy po studiach

Zgodność z wykształceniem: po 6 miesiącach	Odpowiedzi		Procent obserwacji
	N	Procent	
tak, zgodnie z kierunkiem	225	28,7%	40,5%
tak zgodnie z kierunkiem i specjalnością	160	20,4%	28,8%
nie, ale wykonywana praca wymagała podobnych kwalifikacji	146	18,6%	26,3%
nie, praca wymagała całkiem innych kwalifikacji	206	26,2%	37,1%
nie dotyczy	48	6,1%	8,6%
Ogółem	785	100,0%	141,2%

Tabela 44. Zgodność pracy z wykształceniem: obecnie

Zgodność pracy z wykształceniem: obecnie	Odpowiedzi		Procent obserwacji
	N	Procent	
tak, zgodnie z kierunkiem	197	30,7%	45,0%
tak zgodnie z kierunkiem i specjalnością	154	24,0%	35,2%
nie, ale wykonywana praca wymagała podobnych kwalifikacji	107	16,7%	24,4%
nie, praca wymagała całkiem innych kwalifikacji	137	21,3%	31,3%
nie dotyczy	47	7,3%	10,7%
Ogółem	642	100,0%	146,6%

Dane pozwalają na sformułowanie następujących wniosków.

Po pierwsze, połowa badanych absolwentów (49,1%) podjęła pierwszą pracę zgodnie z posiadanym wykształceniem, w tym także dla części z nich – zgodnie z posiadaną specjalnością kształcenia. Istotne jest, że dla pracy wykonywanej obecnie udział ten rośnie do 54,7%.

Po drugie, kolejna kategoria absolwentów zgłaszała niezgodność pracy z ukończonym kierunkiem studiów, jednakże wykonywana przez nich praca wymagała kwalifikacji podobnych do tych, które zdobyli podczas kształcenia. Dotyczyło to kolejnych 18,6% osób w przypadku pierwszej pracy oraz 16,7% pracowników, którzy zdecydowali się na zmianę pracy. W efekcie można stwierdzić, że absolwenci UZ w zdecydowanej przewadze (około 70%) znajdują zatrudnienie, w którym kwalifikacje ze studiów są im przydatne.

Po trzecie, zaledwie co czwarty z absolwentów (26,2%) realizował pierwszą pracę jako niezgodną ze zdobytymi na studiach kwalifikacjami. W dodatku, dla aktualnej pracy odsetek ten dotyczył tylko co piątej osoby (21,3%).

Po czwarte wreszcie, **porównanie kategorii „pierwsza praca” i „aktualna praca” ujawnia istnienie wyraźnej tendencji, zgodnie z którą kolejna zmiana (zmiany) miejsca pracy skutkują wzrastającą zgodnością charakteru wykształcenia i charakteru obowiązków zawodowych.** Mówiąc inaczej, tendencja ta ujawnia rosnącą rolę racjonalności przy podejmowaniu decyzji o zatrudnieniu.

Tabela 45. **Sytuacja zawodowa 6 m-cy po ukończeniu studiów a wydział**

Stanowisko po 6 m-cach:		WA	WEiIT	WEiZ	WFiA	WH	WILŚ	WM	WMIiE	WNB	WPSiNZ	Ogółem
praca najemna pełen etat	Liczebność	5	11	39	0	83	26	30	43	15	83	335
	%	31,3%	73,3%	49,4%	0,0%	50,9%	74,3%	63,8%	50,0%	37,5%	50,3%	
praca najemna niepełny etat	Liczebność	5	0	6	0	10	1	0	7	3	15	47
	%	31,3%	0,0%	7,6%	0,0%	6,1%	2,9%	0,0%	8,1%	7,5%	9,1%	
praca najemna umowa-zlecenie	Liczebność	8	1	17	1	45	9	8	18	16	50	173
	%	50,0%	6,7%	21,5%	100,0%	27,6%	25,7%	17,0%	20,9%	40,0%	30,3%	
własna działalność pracodawca	Liczebność	3	1	3	0	5	1	3	2	1	2	21
	%	18,8%	6,7%	3,8%	0,0%	3,1%	2,9%	6,4%	2,3%	2,5%	1,2%	
własna działalność 1 osobowa	Liczebność	2	0	4	0	5	3	2	3	2	8	29
	%	12,5%	0,0%	5,1%	0,0%	3,1%	8,6%	4,3%	3,5%	5,0%	4,8%	
praca za granicą	Liczebność	2	0	5	0	14	2	3	3	2	11	42
	%	12,5%	0,0%	6,3%	0,0%	8,6%	5,7%	6,4%	3,5%	5,0%	6,7%	
wolontariusz	Liczebność	1	0	6	0	15	0	2	4	1	25	54
	%	6,3%	0,0%	7,6%	0,0%	9,2%	0,0%	4,3%	4,7%	2,5%	15,2%	
praca na czarno	Liczebność	1	0	5	0	21	6	6	8	1	13	61
	%	6,3%	0,0%	6,3%	0,0%	12,9%	17,1%	12,8%	9,3%	2,5%	7,9%	
praca dorywcza	Liczebność	1	0	11	0	26	4	5	9	12	23	91
	%	6,3%	0,0%	13,9%	0,0%	16,0%	11,4%	10,6%	10,5%	30,0%	13,9%	
urlop wychowawczy	Liczebność	2	0	2	0	7	2	0	1	0	12	26
	%	12,5%	0,0%	2,5%	0,0%	4,3%	5,7%	0,0%	1,2%	0,0%	7,3%	
bezrobotny poszukuje pracy	Liczebność	3	3	21	1	36	4	9	21	12	36	146
	%	18,8%	20,0%	26,6%	100,0%	22,1%	11,4%	19,1%	24,4%	30,0%	21,8%	
bezrobotny nie szuka pracy	Liczebność	0	0	0	0	3	0	0	4	1	3	11
	%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,8%	0,0%	0,0%	4,7%	2,5%	1,8%	
renta	Liczebność	0	0	0	0	1	1	0	2	1	2	7
	%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,6%	2,9%	0,0%	2,3%	2,5%	1,2%	

Stanowisko po 6 m-cach:		WA	WEiIT	WEiZ	WFiA	WH	WILŚ	WM	WMIiE	WNB	WPSiNZ	Ogółem
uczy się/studiuje	Liczebność	3	3	17	0	44	1	4	11	9	37	129
	%	18,8%	20,0%	21,5%	0,0%	27,0%	2,9%	8,5%	12,8%	22,5%	22,4%	
nie pracuje	Liczebność	0	0	4	0	8	0	3	3	3	13	34
	%	0,0%	0,0%	5,1%	0,0%	4,9%	0,0%	6,4%	3,5%	7,5%	7,9%	
Ogółem	Liczebność	16	15	79	1	163	35	47	86	40	165	647

Tabela 46. **Sytuacja zawodowa obecnie a wydział**

Stanowisko obecnie:		WA	WEIiT	WEiZ	WFiA	WH	WILŚ	WM	WMIiE	WNB	WPSiNZ	Ogółem
praca najemna pełen etat	Liczebność	5	11	39	0	83	26	30	43	15	83	335
	%	31,3%	73,3%	49,4%	0,0%	50,9%	74,3%	63,8%	50,0%	37,5%	50,3%	
praca najemna niepełny etat	Liczebność	5	0	6	0	10	1	0	7	3	15	47
	%	31,3%	0,0%	7,6%	0,0%	6,1%	2,9%	0,0%	8,1%	7,5%	9,1%	
praca najemna umowa-zlecenie	Liczebność	8	1	17	1	45	9	8	18	16	50	173
	%	50,0%	6,7%	21,5%	100,0%	27,6%	25,7%	17,0%	20,9%	40,0%	30,3%	
własna działalność pracodawca	Liczebność	3	1	3	0	5	1	3	2	1	2	21
	%	18,8%	6,7%	3,8%	0,0%	3,1%	2,9%	6,4%	2,3%	2,5%	1,2%	
własna działalność 1 osobowa	Liczebność	2	0	4	0	5	3	2	3	2	8	29
	%	12,5%	0,0%	5,1%	0,0%	3,1%	8,6%	4,3%	3,5%	5,0%	4,8%	
praca za granicą	Liczebność	2	0	5	0	14	2	3	3	2	11	42
	%	12,5%	0,0%	6,3%	0,0%	8,6%	5,7%	6,4%	3,5%	5,0%	6,7%	
wolontariusz	Liczebność	1	0	6	0	15	0	2	4	1	25	54
	%	6,3%	0,0%	7,6%	0,0%	9,2%	0,0%	4,3%	4,7%	2,5%	15,2%	
praca na czarno	Liczebność	1	0	5	0	21	6	6	8	1	13	61
	%	6,3%	0,0%	6,3%	0,0%	12,9%	17,1%	12,8%	9,3%	2,5%	7,9%	
praca dorywcza	Liczebność	1	0	11	0	26	4	5	9	12	23	91
	%	6,3%	0,0%	13,9%	0,0%	16,0%	11,4%	10,6%	10,5%	30,0%	13,9%	
urlop wychowawczy	Liczebność	2	0	2	0	7	2	0	1	0	12	26
	%	12,5%	0,0%	2,5%	0,0%	4,3%	5,7%	0,0%	1,2%	0,0%	7,3%	
bezrobotny poszukuje pracy	Liczebność	3	3	21	1	36	4	9	21	12	36	146
	%	18,8%	20,0%	26,6%	100,0%	22,1%	11,4%	19,1%	24,4%	30,0%	21,8%	
bezrobotny nie szuka pracy	Liczebność	0	0	0	0	3	0	0	4	1	3	11
	%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,8%	0,0%	0,0%	4,7%	2,5%	1,8%	
renta	Liczebność	0	0	0	0	1	1	0	2	1	2	7
	%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,6%	2,9%	0,0%	2,3%	2,5%	1,2%	

Stanowisko obecnie:		WA	WEIiT	WEiZ	WFiA	WH	WILŚ	WM	WMIiE	WNB	WPSiNZ	Ogółem	
uczy się/studiuje	Liczebność	3	3	17	0	44	1	4	11	9	37	129	
	%	18,8%	20,0%	21,5%	0,0%	27,0%	2,9%	8,5%	12,8%	22,5%	22,4%		
nie pracuje	Liczebność	0	0	4	0	8	0	3	3	3	13	34	
	%	0,0%	0,0%	5,1%	0,0%	4,9%	0,0%	6,4%	3,5%	7,5%	7,9%		
Ogółem		Liczebność	16	15	79	1	163	35	47	86	40	165	647

Tabela 47. **Zgodność wykształcenia i pracy: pierwsza praca a wydział**

Czy pracował zgodnie z wykształceniem?		WA	WEIiT	WEiZ	WFiA	WH	WILŚ	WM	WMIiE	WNB	WPSiNZ	Ogółem	
tak, zgodnie z kierunkiem	Liczebność	7	10	24	0	44	19	17	27	11	66	225	
	%	46,7%	71,4%	35,8%	0,0%	32,4%	61,3%	42,5%	36,5%	35,5%	44,9%		
tak zgodnie z kierunkiem i specjalnością	Liczebność	7	7	13	0	31	13	16	21	7	45	160	
	%	46,7%	50,0%	19,4%	0,0%	22,8%	41,9%	40,0%	28,4%	22,6%	30,6%		
nie, ale wykonywana praca wymagała podobnych kwalifikacji	Liczebność	8	2	27	0	38	10	10	16	5	30	146	
	%	53,3%	14,3%	40,3%	0,0%	27,9%	32,3%	25,0%	21,6%	16,1%	20,4%		
nie, praca wymagała całkiem innych kwalifikacji	Liczebność	3	1	20	1	62	5	16	27	10	61	206	
	%	20,0%	7,1%	29,9%	100,0%	45,6%	16,1%	40,0%	36,5%	32,3%	41,5%		
nie dotyczy	Liczebność	1	1	4	0	6	1	3	8	5	19	48	
	%	6,7%	7,1%	6,0%	0,0%	4,4%	3,2%	7,5%	10,8%	16,1%	12,9%		
Ogółem		Liczebność	15	14	67	1	136	31	40	74	31	147	556

Tabela 48. **Zgodność wykształcenia i pracy: obecna praca a wydział**

Czy pracuje zgodnie z wykształceniem?		WA	WEiIT	WEiZ	WFiA	WH	WILŚ	WM	WMIiE	WNB	WPSiNZ	Ogółem
tak, zgodnie z kierunkiem	Liczebność	7	7	27	1	41	17	16	26	6	49	197
	%	58,3%	77,8%	49,1%	100,0%	36,0%	68,0%	48,5%	41,3%	28,6%	46,7%	
tak zgodnie z kierunkiem i specjalnością	Liczebność	7	5	15	0	31	15	14	26	3	38	154
	%	58,3%	55,6%	27,3%	0,0%	27,2%	60,0%	42,4%	41,3%	14,3%	36,2%	
nie, ale wykonywana praca wymagała podobnych kwalifikacji	Liczebność	5	2	18	0	27	5	10	17	2	21	107
	%	41,7%	22,2%	32,7%	0,0%	23,7%	20,0%	30,3%	27,0%	9,5%	20,0%	
nie, praca wymagała całkiem innych kwalifikacji	Liczebność	6	0	15	0	46	3	7	15	8	37	137
	%	50,0%	0,0%	27,3%	0,0%	40,4%	12,0%	21,2%	23,8%	38,1%	35,2%	
nie dotyczy	Liczebność	1	1	3	0	8	1	3	7	6	17	47
	%	8,3%	11,1%	5,5%	0,0%	7,0%	4,0%	9,1%	11,1%	28,6%	16,2%	
Ogółem	Liczebność	12	9	55	1	114	25	33	63	21	105	438

13. Ruchliwość absolwentów UZ na rynku pracy

Powyżej zaprezentowane dane odwoływały się do kwestii zróżnicowania między pierwszą, podjętą pracą a ewentualnymi dalszymi.

Tabela 49. **Zmiany pracy po ukończeniu studiów**

Zmiany pracy:	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
nie dotyczy, nie pracowałem	54	7,6%	8,5%	8,5
tak, raz	206	29,2%	32,5%	41,0
tak, kilka razy	94	13,3%	14,8%	55,8
nie zmieniałem	280	39,7%	44,2%	100,0
Ogółem	634	89,8%	100,0%	
Brak danych	72	10,2%		
Ogółem	706	100,0%		

Przedstawiona tabela wskazuje, że blisko połowa (44,2%) z osób, które podjęły zatrudnienie po studiach nie zmieniała pracy. Parametr ten nie umożliwia jednak wnioskowania o gotowości absolwentów UZ do zmian, ze względu na zbyt krótki zasięg czasowy analizy. Uwzględniając jednak dodatkowe informacje o rynku pracy w województwie lubuskim – będącym podstawowym obszarem poszukiwania pracy można wnioskować, że na stan taki wpływa niewielka liczba ofert pracy dla osób z wyższym wykształceniem, jeśli porównać ją do stanu z województw sąsiednich, dysponujących dużymi i silnymi ośrodkami miejskimi, zwłaszcza Poznaniem i Wrocławiem. Kwestia lokalizacji miejsca pracy omówiona zostanie poniżej.

Tymczasem trzeba wskazać, że co trzeci absolwent (32,5%) zmienił swe miejsce pracy jednokrotnie, a zmiana dwukrotna (bądź częstsza) dotyczyła kolejnych 14,8% badanych. W podsumowaniu wskażmy, że nie dysponując szczegółowymi informacjami trudno jest tu jednoznacznie

wskazać motywy towarzyszące zmianom pracy. Z jednej strony mogą one świadczyć o indywidualnych predyspozycjach do zmian, chęci awansu zawodowego, sugerując wysoki poziom motywacji zawodowej. Z drugiej strony zmiany te mogą być wskaźnikiem trudności cechujących rynek pracy, dotycząc likwidacji form bądź konieczności redukcji ich personelu jako strategii ekonomicznych będących odpowiedzią na kryzys ekonomiczny.

Tabela 50. **Zmiany pracy po ukończeniu studiów a wydział**

		WA	WEiIT	WEiZ	WFiA	WH	WILŚ	WM	WMIiE	WNB	WPSiNZ	Ogółem
nie dotyczy, nie pracowałem	Liczebność	0	1	8	0	6	0	3	9	9	18	54
	%	0,0%	6,7%	9,9%	0,0%	3,9%	0,0%	6,4%	10,6%	24,3%	10,8%	8,5%
tak, raz	Liczebność	5	3	24	1	55	6	15	29	12	56	206
	%	38,5%	20,0%	29,6%	100,0%	35,7%	17,1%	31,9%	34,1%	32,4%	33,7%	32,5%
tak, kilka razy	Liczebność	1	1	12	0	31	6	9	16	3	15	94
	%	7,7%	6,7%	14,8%	0,0%	20,1%	17,1%	19,1%	18,8%	8,1%	9,0%	14,8%
nie zmieniałem	Liczebność	7	10	37	0	62	23	20	31	13	77	280
	%	53,8%	66,7%	45,7%	0,0%	40,3%	65,7%	42,6%	36,5%	35,1%	46,4%	44,2%
Ogółem	Liczebność	13	15	81	1	154	35	47	85	37	166	634

Tabela 51. **Zmiany pracy a kierunek studiów**

Zmiana pracy:		humanistyczne +pedagogiczne +artystyczne	ściśle	tradycyjne techniczne	nowe i rynkowe	Ogółem
nie dotyczy, nie pracowałem	Liczebność %	23 7,1%	10 10,3%	3 4,1%	18 12,9%	54 8,5%
tak, raz	Liczebność %	114 35,2%	33 34,0%	18 24,3%	41 29,5%	206 32,5%
tak, kilka razy	Liczebność %	47 14,5%	17 17,5%	13 17,6%	17 12,2%	94 14,8%
nie zmieniałem	Liczebność %	140 43,2%	37 38,1%	40 54,1%	63 45,3%	280 44,2%
Ogółem	Liczebność %	324 100,0%	97 100,0%	74 100,0%	139 100,0%	634 100,0%

14. Lokalizacja zatrudnienia absolwentów

Kwestia lokalizacji miejsc pracy absolwentów UZ jest dość istotnym zagadnieniem ze względu na kształtowanie lokalnego (regionalnego) rynku pracy. Z tej perspektywy wskazuje ona na cechy „promieniowania” instytucji edukacyjnych na lokalne środowisko pracy. W innym ujęciu opisuje jakość kwalifikacji zdobytych podczas studiowania. Prawidłowość jest klarowna: im bardziej cenione na rynku pracy kwalifikacje, tym szerszy zasięg przestrzenny, jaki charakteryzuje miejsca pracy absolwentów. Jeśli przyjąć tego typu argumentację, to wyniki nie są szczególnie korzystne dla oceny efektywności kształcenia na UZ. Rzecz jasna, dla sprecyzowana szczegółowych ocen konieczne byłoby odniesienie się do efektów uzyskiwanych przez inne uczelnie wyższe.

Tabela 52. **Lokalizacja zatrudnienia**

Lokalizacja zatrudnienia:	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
w Zielonej Górze	215	30,5%	36,0%	36,0%
w woj. lubuskim	186	26,3%	31,2%	67,2%
poza woj. lubuskim	169	23,9%	28,3%	95,5%
za granicą	27	3,8%	4,5%	100,0%
Ogółem	597	84,6%	100,0%	
Braki danych	109	15,4%		
Ogółem	706	100,0%		

Uzyskany rozkład cechuje zasadnicze zrównoważenie opcji wyboru. Najliczniejszą kategorię stanowią ci absolwenci UZ, którzy znaleźli zatrudnienie w Zielonej Górze, będącej największym ośrodkiem miejskim województwa lubuskiego (36,0%). Nieco mniejsza część wypowiedających się pracuje na terenie województwa lubuskiego (31,2%) i można spodziewać się, że znalazła zatrudnienie w miejscu swego zamieszkania, bądź w jego pobliżu. Trzecią kategorię stanowią jednostki „mobilne”, to znaczy te, które znalazły zatrudnienie w innych częściach kraju (28,3%). Wreszcie było można przewidzieć, że najmniejszą część stanowią ci,

którzy zdecydowali się na wyjazd za granicę. W oparciu o inne źródła można ze znacznym prawdopodobieństwem wnioskować, że najczęściej ich zatrudnienie nie wiąże się jednak ze zdobytymi na UZ kwalifikacjami.

Tabela 53. Lokalizacja zatrudnienia po ukończeniu studiów a wydział

Miejsce zatrudnienia:		WA	WEiIT	WEiZ	WFIA	WH	WILŚ	WM	WMIiE	WNB	WPSiNZ	Ogółem
w Zielonej Górze	Liczebność	3	8	39	0	54	14	11	27	10	49	215
	%	23,1%	57,1%	52,0%	0,0%	35,3%	40,0%	24,4%	34,2%	33,3%	32,2%	36,0%
w województwie lubuskim	Liczebność	1	1	16	0	47	13	13	31	9	55	186
	%	7,7%	7,1%	21,3%	0,0%	30,7%	37,1%	28,9%	39,2%	30,0%	36,2%	31,2%
poza woj. lubuskim	Liczebność	8	5	15	1	42	8	18	21	10	41	169
	%	61,5%	35,7%	20,0%	100,0%	27,5%	22,9%	40,0%	26,6%	33,3%	27,0%	28,3%
za granicą	Liczebność	1	0	5	0	10	0	3	0	1	7	27
	%	7,7%	0,0%	6,7%	0,0%	6,5%	0,0%	6,7%	0,0%	3,3%	4,6%	4,5%
Ogółem	Liczebność	13	14	75	1	153	35	45	79	30	152	597

Tabela 54. **Lokalizacja zatrudnienia a kierunek studiów**

Miejsce zatrudnienia:		humanistyczne +pedagogiczne +artystyczne	ściśle	tradycyjne techniczne	nowe i rynkowe	Ogółem	
w Zielonej Górze	Liczebność	105	33	25	52	215	
	%	33,7%	36,7%	34,7%	42,3%	36,0%	
w województwie lubuskim	Liczebność	99	32	23	32	186	
	%	31,7%	35,6%	31,9%	26,0%	31,2%	
poza woj. lubuskim	Liczebność	90	25	21	33	169	
	%	28,8%	27,8%	29,2%	26,8%	28,3%	
za granicą	Liczebność	18	0	3	6	27	
	%	5,8%	0,0%	4,2%	4,9%	4,5%	
Ogółem		Liczebność	312	90	72	123	597
		%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

15. Średnie dochody z pracy

Niezbyt precyzyjnym, jednak powszechnym w życiowej praktyce parametrem oceny sytuacji zawodowej jednostek jest określenie ich poziomu dochodów. Wiadomo, że parametr ten stanowi wypadkową wielu uwarunkowań, poczynając od zapotrzebowania na dany typ kwalifikacji i jego dostępności na rynku pracy, po strukturę aktywności ekonomicznej typową dla danego regionu.

Tabela 55. **Przeciętne miesięczne dochody (netto)**

Wysokość dochodów:	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
do 1500	169	23,9%	32,1%	32,1%
1501-3000	277	39,2%	52,6%	84,6%
3001-5000	65	9,2%	12,3%	97,0%
5001+	16	2,3%	3,0%	100,0%
Ogółem	527	74,6%	100,0%	
Braki danych	179	25,4%		
Ogółem	706	100,0%		

Dla charakterystyki przedstawionego zróżnicowania warto dodać, że średnia krajowa dochodów w Polsce dla okresu gromadzenia materiału empirycznego (styczeń 2013) wynosiła 3680 zł (brutto). Okazuje się więc, że aż 84,6% wypowiedających się osób nie osiąga pułapu 3000 złotych – jednakże dla ułatwienia oszacowania dochodów badanych proszono o odniesienie do wartości netto. Jest niepokojące, że co trzeci z absolwentów (32,1%) otrzymuje wynagrodzenie w wysokości zbliżonej do najniższego uposażenia, a więc nie przekraczające wysokości 1500 zł. Z kolei zarobki nieco więcej, niż połowy absolwentów (52,6%) mieszczą się w przedziale 1500 -3000 zł. Dochody uznawane w regionie za satysfakcjonujące (3001- 5000zł) są przywilejem tylko dla 12,3% ankietowanych. Najwyższy poziom wynagrodzeń, przekraczający 5000 zł, dotyczy natomiast tylko 3% absolwentów

Tabela 56. **Przeciętne miesięczne dochody netto a wydział**

Wysokość dochodów (w zł):		WA	WEIiT	WEiZ	WFIA	WH	WILŚ	WM	WMIiE	WNB	WPSiNZ	Ogółem
1501-3000	Liczebność	7	9	32	1	58	22	22	39	10	77	277
	%	87,5%	69,2%	76,2%	100,0%	75,3%	73,3%	55,0%	84,8%	90,9%	85,6%	77,4%
3001-5000	Liczebność	1	2	6	0	17	7	15	5	1	11	65
	%	12,5%	15,4%	14,3%	0,0%	22,1%	23,3%	37,5%	10,9%	9,1%	12,2%	18,2%
5001+	Liczebność	0	2	4	0	2	1	3	2	0	2	16
	%	0,0%	15,4%	9,5%	0,0%	2,6%	3,3%	7,5%	4,3%	0,0%	2,2%	4,5%
Ogółem		Liczebność	8	13	42	1	77	30	46	11	90	358

Tabela 57. **Przeciętne miesięczne dochody netto a kierunek studiów**

Kategorie dochodów:		humanistyczne +pedagogiczne +artystyczne	ściśle	tradycyjne techniczne	nowe i rynkowe	Ogółem	
1501-3000	Liczebność	139	47	41	50	277	
	%	81,8%	83,9%	64,1%	73,5%	77,4%	
3001-5000	Liczebność	27	6	18	14	65	
	%	15,9%	10,7%	28,1%	20,6%	18,2%	
5001+	Liczebność	4	3	5	4	16	
	%	2,4%	5,4%	7,8%	5,9%	4,5%	
Ogółem		Liczebność	170	56	64	68	358
		%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

IV. Wnioski

Uzyskany materiał empiryczny dostarcza wiarygodnych i aktualnych danych dotyczących przekonań, opinii i ocen procesu kształcenia w obrębie Uniwersytetu Zielonogórskiego, tworzonych przez jego absolwentów. Co istotne, jednocześnie obrazuje różne parametry ich sytuacji zawodowej po ukończeniu nauki. Dane dotyczą całej populacji absolwentów. Jeśli odnieść się do zróżnicowania na wydziały, dostarczają także wiarygodnego obrazu siedmiu z dziesięciu analizowanych wydziałów UZ. W przypadku jednego wydziału (Fizyki i Astronomii) praktycznie brak było danych (udział jednej osoby), co wynika z minimalnej w skali UZ liczebności osób tam studiujących. Dla kolejnych dwóch (Wydział Artystyczny, z którego pochodzi 2,3% wypowiedzających się oraz Wydział Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji – 2,4%) niewielka liczebność ankiet (po kilkanaście przypadków) nie pozwala na wiarygodne wnioskowanie i uogólnianie zabranych informacji, jednakże umożliwia odniesienie do tendencji obserwowanych na pozostałych wydziałach. Z tego samego względu niemożliwe jest wyciągnięcie wniosków na jeszcze bardziej szczegółowym poziomie, a więc dotyczących tych kierunków studiów, które są najmniej liczne.

Motywacja towarzysząca wcześniejszemu wyborowi studiów na UZ jest zróżnicowana. Jej podstawą były zwłaszcza oczekiwania, iż UZ umożliwi zdobycie kwalifikacji zawodowych, ma interesującą ofertę kierunków studiów i programową, a także że zasady i organizacja toku studiów są przyjazne dla studentów. Wypowiedzi absolwentów wskazują na wysoki poziom akceptacji uczelni wynikający z korzystnego obrazu o niej uzyskanego podczas procesu kształcenia.

Ważnym wnioskiem jest wysoki poziom satysfakcji absolwentów odnoszący się do różnych parametrów procesu dydaktycznego na UZ.

Warto przypomnieć, że blisko dziewięciu na dziesięciu wypowiedziących się absolwentów jest zadowolonych z kształcenia na uczelni. Co istotne, odwołanie się do podziału na wydziały nie ujawnia istotnego zróżnicowania przekonań absolwentów w tym zakresie. Niewiele niższe odsetki dotyczą zadowolonych z wyboru kierunku studiów oraz z wyboru specjalności. Potwierdzeniem wysokiego poziomu satysfakcji absolwentów jest odniesienie do potencjalnej opcji ponownego wyboru uczelni i kierunku studiów – deklarowanej przez prawie połowę wypowiedziących się. Wśród nich szczególnie często decyzję taką powtórzyliby absolwenci wydziałów: Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji, Inżynierii Lądowej i Środowiska, Mechanicznego i Matematyki, Informatyki i Ekonometrii. Uogólniając, są to absolwenci kierunków zaklasyfikowanych w raporcie do kategorii „ścisle” i „tradycyjne techniczne”. Dowodzi to słuszności popularnej tezy, że absolwenci kierunków „technicznych” lepiej radzą sobie na rynku pracy, niż absolwenci kierunków humanistycznych i społecznych – zwłaszcza w odniesieniu do aktualnych, kryzysowych uwarunkowań rynku pracy.

Przedstawione dane pozwalają jednocześnie wnioskować, że kwestia satysfakcji z jakości kształcenia nie jest tak jednoznaczna, jak wynikałoby to z często przyjmowanych, choć uproszczonych sądów. Bowiem satysfakcję taką ujawniają w największym stopniu absolwenci rekrutujący się z kierunków humanistycznych i społecznych, na których dotyczy ona więcej, niż co drugiej osoby. W minimalnie mniejszym stopniu znaczna satysfakcja cechuje absolwentów kierunków utworzonych jako odpowiedź na aktualne zapotrzebowanie rynku pracy. Warto w tym miejscu zasygnalizować kwestię, jaką jest ocena jakości sal dydaktycznych oraz ich wyposażenia. Bowiem największy odsetek niezadowolonych tworzą właśnie absolwenci kierunków humanistycznych i społecznych. Istotna jest więc sugestia, by w planach modernizacji infrastruktury uczelni więcej środków przeznaczyć na poprawę estetyki i wyposażenia kampusów kształcących tę, liczną kategorię studentów.

Ocena jakości uzyskanych kwalifikacji stanowi kolejny składnik zasadniczo korzystnego obrazu uczelni tworzonego przez absolwentów. Zdecydowanie dominująca liczbowo część wypowiedzających się uznaje, że studia były niezbędne do podjęcia aktualnej pracy (blisko czterech na dziesięciu absolwentów) oraz że przynajmniej były częściowo przydatne (blisko połowa). W efekcie, więcej niż ośmiu na dziesięciu wypowiedzających się korzystnie ocenia przydatność zdobytej podczas studiów wiedzy.

Za wskaźnik akceptacji dotychczasowej edukacji uniwersyteckiej uznać należy deklaracje dotyczące dalszego kształcenia, w tym na studiach drugiego stopnia. Tego rodzaju plany najbardziej rozpowszechnione są na Wydziale Nauk Biologicznych oraz Wydziale Nauk Pedagogicznych, Socjologii i Nauk o Zdrowiu. Perspektywa kształcenia na studiach doktoranckich najbardziej popularna jest z kolei na Wydziale Nauk Biologicznych, Wydziale Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji oraz Wydziale Humanistycznym. Zwraca wreszcie uwagę znaczne zainteresowanie studiami podyplomowymi, zgłaszane przez absolwentów z Wydziału Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu, Wydziału Nauk Biologicznych, Matematyki, Informatyki i Ekonometrii i Wydziału Humanistycznego. Informacja ta powinna stanowić ważną przesłankę w tworzeniu planów kształcenia na wymienionych wyżej etapach. Zaspokojenie kolejnych potrzeb edukacyjnych (szczególnie absolwentów) stanowi bowiem ważny obszar dalszej aktywności edukacyjnej Uniwersytetu – zwłaszcza w obliczu trwającego kryzysu demograficznego skutkującego spadkiem liczby nowych studentów w najbliższej dekadzie.

Specyfika aktywności zawodowej po studiach stanowi jeden z ważniejszych celów raportu. Dane wskazują na zasadniczo korzystny obraz aktywności absolwentów UZ na rynku pracy. Opisując uzyskane wyniki nie można abstrahować od ogólnej sytuacji ekonomicznej podczas realizacji empirycznej części tego badania. Trzeba zaznaczyć więc, że na

koniec stycznia 2013 roku bezrobocie mierzone dla kraju wyniosło 14,2%, co stanowi najbardziej niekorzystny wynik od sześciu lat. Jednocześnie liczba osób pozostających bez pracy (dla kraju) w porównaniu z grudniem 2012 roku wzrosła o 7,5%. Co jednak ważne, odnotowywane przez ekonomistów spowolnienie gospodarki nie znajduje pełnego odzwierciedlenia w prezentowanych tu przekonaniach. Jest istotne, że dla obu objętych analizą okresów (6 miesięcy po ukończeniu studiów oraz przełomu 2012/2013) niektóre parametry aktywności ekonomicznej absolwentów uległy poprawie. Dotyczy to zwłaszcza najbardziej pożądanego aspektu, jakim jest zatrudnienie pełnoetatowe – dotyczące nieco ponad połowy z nich w pierwszym okresie i jednocześnie blisko dwóch-trzecich osób w drugim okresie. Formuła badania ankietowego nie umożliwia sformułowania odpowiedzi na pewne wątpliwości interpretacyjne, przykładowo dotyczące jednoczesnego, wyraźnego spadku realizacji prac na umowę-zlecenie. W oparciu o informacje z rynku pracy można jedynie wnioskować, że stanowi to bezpośredni efekt ogólnego spowolnienia gospodarczego.

Uzupełnieniem danych dotyczących aktywności ekonomicznej absolwentów są opisy sięgającego ich bezrobocia. Z pewnością niekorzystny jest fakt, iż zaledwie sześciu na dziesięciu wypowiedzających się nie odnotowało bezrobocia w swej dotychczasowej biografii. Ponownie warto przypomnieć, że uzyskane dane nie potwierdzają szeroko powielanych, potocznych sądów i wyobrażeń. Przykładowo, kwestia łatwości w znajdowaniu zatrudnienia absolwentów kierunków „politechnicznych” w porównaniu z „humanistami” podlega bardziej złożonym uwarunkowaniom, niż sądzi opinia publiczna. Bowiem z jednej strony bezrobocie w najmniejszym stopniu dotyczy akurat nie „kierunków inżynierskich”, co absolwentów Wydziału Ekonomii i Zarządzania, wśród których dotyka nieco więcej, niż co trzeciej osoby. Z drugiej strony bowiem, jednocześnie sięga ono pedagogów i socjologów tylko o trzy punkty procentowe większym stopniu. Można więc twierdzić na tej

podstawie, że o sukcesie na rynku pracy decyduje nie sam dyplom ukończenia konkretnego kierunku, co raczej splot wielu uwarunkowań, w tym poza niewątpliwie istotnymi kwalifikacjami zawodowymi, posiadanie przez absolwentów indywidualnych umiejętności i predyspozycji do pracy.

* * *

Na uzyskane w raporcie wnioski wpływ ma (poza realnymi, ujawnionymi w badaniu przekonaniem) znajdująca się poza obszarem niniejszej analizy, sytuacja makroekonomiczna, rzutująca na minioną i aktualną sytuację absolwentów UZ na rynku pracy. Stąd też, sygnalizowane w raporcie, dostrzegalne niekiedy niekorzystne tendencje nie powinny być wykorzystywane jako źródła pejoratywnej oceny Uniwersytetu jako instytucji kształcącej przyszłych pracowników. Jest oczywiste, że zwłaszcza w warunkach recesji ekonomicznej dotykającej od kilku lat gospodarkę światową żadna szkoła wyższa nie zapewni swoim absolwentom pełnego zatrudnienia.

Przydatnym źródłem obiektywizacji efektów kształcenia mogą być dalsze analizy, w tym umożliwiające porównanie efektów kształcenia UZ z innymi, zbliżonymi pod względem profili kształcenia instytucjami edukacyjnymi w kraju.

V. Spis tabel i wykresów

Tabela 1. Podział badanych ze względu na wydziały	5
Tabela 2. Podział badanych ze względu na ukończony kierunek	6
Tabela 3. Stopnie uzyskane na UZ przez badanych	8
Tabele 4. Motywy wyboru kierunku studiów	
Tabela 4.1 Przypuszczałem, że uczelnia umożliwi mi zdobycie kwalifikacji zawodowych	10
Tabela 4.2 Uczelnia miała interesującą ofertę kierunków/programów	10
Tabela 4.3 Zielona Góra jest atrakcyjnym miastem do studiowania	11
Tabela 4.4 UZ ma wysoki prestiż na rynku edukacyjnym	11
Tabela 4.5 Zasady i organizacja toku studiów są przyjazne dla studentów	11
Tabela 4.6 Uczelnia znajdowała się w pobliżu mojego miejsca zamieszkania	12
Tabela 4.7 Łatwo było się dostać na UZ	12
Tabela 4.8 Moi najbliżsi chcieli, żebym studiował na UZ	12
Tabela 4.9 Nie dostałem się na inną uczelnię a na UZ były wolne miejsca	12
Tabela 4.10 Wybór UZ był przypadkowy	13
Tabele 5. Satysfakcja z kształcenia na UZ	
Tabela 5.1 Zadowolenie z uczelni	13
Tabela 5.2 Zadowolenie z kierunku	14
Tabela 5.3 Zadowolenie ze specjalności	14
Tabela 6. Ocena studiów jako niezbędnych do podjęcia aktualnej pracy w podziale na wydziały	15
Tabela 7. Ocena studiów jako częściowo przydatnych w aktualnej pracy w podziale na wydziały	15
Tabela 8. Ocena studiów jako ważnego etapy rozwoju absolwentów w podziale na wydziały	15
Tabela 9. Zadowolenie z wyboru uczelni w podziale na wydziały UZ	16
Tabela 10. Zadowolenie z wyboru kierunku w podziale na wydziały UZ	16
Tabela 11. Zadowolenie z wyboru specjalności studiów w podziale na wydziały UZ	16
Tabela 12. Ocena wyboru studiów z perspektywy czasu w podziale na wydziały	17
Tabela 13. Satysfakcja z jakości kształcenia a rodzaj kierunku studiów	18
Tabela 14. Satysfakcja z jakości sal dydaktycznych a kierunek studiów	18
Tabela 15. Ocena studiów	19
Tabela 16. Ocena wyboru studiów a typ studiów	21
Tabela 17. Ocena wyboru studiów z perspektywy czasu a kierunek studiów	23
Tabela 18. Aktywność w trakcie studiów: praktyki a wydział	25

Tabela 19. Aktywność w trakcie studiów: staże a wydział	25
Tabela 20. Aktywność w trakcie studiów: wolontariat a wydział	25
Tabela 21. Plany dotyczące dalszego kształcenia na UZ a kierunek studiów	26
Tabela 22. Zainteresowanie dokończaniem: studia drugiego stopnia a wydział	28
Tabela 23. Zainteresowanie dokończaniem: studia doktoranckie a wydział	28
Tabela 24. Zainteresowanie dokończaniem: studia podyplomowe a wydział	28
Tabela 25. Ocena praktycznego przygotowania do pracy a kierunek studiów	29
Tabela 26. Przygotowanie do pracy przez UZ: w zakresie teoretycznym a wydział	31
Tabela 27. Przygotowanie do pracy przez UZ: w zakresie praktycznym a wydział	31
Tabela 28. Ocena praktycznego przygotowania do pracy a typ studiów	32
Tabela 29. Ocena wyboru studiów z perspektywy czasu	33
Tabela 30. Plany dotyczące dalszego kształcenia na UZ a kierunek studiów	35
Tabela 31. Chęć dalszego kształcenia na UZ	36
Tabela 32. Aktywność zawodowa – stan po sześciu miesiącach	37
Tabela 33. Aktywność zawodowa – stan w trakcie realizacji badania	38
Tabela 34. Sytuacja rejestracji jako osoba bezrobotna a wydział	45
Tabela 35. Bezrobocie a kierunek studiów	45
Tabela 36. Czas znalezienia pierwszej pracy a wydział	48
Tabela 37. Okres znalezienia pierwszej pracy a kierunek studiów	49
Tabela 38. Sektory gospodarki będące miejscem aktywności ekonomicznej absolwentów UZ	51
Tabela 39. Sektor gospodarki a wydział	53
Tabela 40. Sektor gospodarki a kierunek studiów	54
Tabela 41. Zajmowane stanowisko w pierwszej pracy a wydział	55
Tabela 42. Zajmowane stanowisko w obecnej pracy a wydział	56
Tabela 43. Zgodność pracy z wykształceniem: 6 miesięcy po studiach	57
Tabela 44. Zgodność pracy z wykształceniem: obecnie	57
Tabela 45. Sytuacja zawodowa 6 m-cy po ukończeniu studiów a wydział	59
Tabela 46. Sytuacja zawodowa obecnie a wydział	61
Tabela 47. Zgodność wykształcenia i pracy: pierwsza praca a wydział	62
Tabela 48. Zgodność wykształcenia i pracy: obecna praca a wydział	63
Tabela 49. Zmiany pracy po ukończeniu studiów	64
Tabela 50. Zmiany pracy po ukończeniu studiów a wydział	66
Tabela 51. Zmiany pracy a kierunek studiów	67
Tabela 52. Lokalizacja zatrudnienia	68
Tabela 53. Lokalizacja zatrudnienia po ukończeniu studiów a wydział	70
Tabela 54. Lokalizacja zatrudnienia a kierunek studiów	71
Tabela 55. Przeciętne miesięczne dochody (netto)	72

Tabela 56. Przeciętne miesięczne dochody netto a wydział	73
Tabela 57. Przeciętne miesięczne dochody netto a kierunek studiów	73
Wykres 1. Porównanie form aktywności ekonomicznej: 6 miesięcy po studiach i aktualnie	42